

H O T Ă R Ă R E A nr.1-69/2026
cu privire la examinarea contestației Inspecției procurorilor împotriva
hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/2021 din 22.12.2021,
emisă în privința ex-procurorului Viorel Morari

26 februarie 2026

municipiul Chișinău

Examinând în procedură generală în ședință deschisă contestația Inspecției procurorilor împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/2021 din 22.12.2021, audiind informația prezentată de către domnul Andrei Cebotari, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă :

Prin Hotărârea nr.3-50/2021 din 22.12.2021, Colegiul de disciplină și etică a încetat procedura disciplinară inițiată în privința ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari în legătură cu lipsa abaterilor disciplinare.

La data de 29.12.2021, Inspecția procurorilor a depus o contestație prin care a solicitat casarea Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/2021 din 22.12.2021 și adoptarea unei noi hotărâri pe cauza disciplinară, privind constatarea comiterii abaterii disciplinare.

I. Circumstanțele reflectate în sesizarea cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară

1.1. Cu privire la sesizarea din data de 03.06.2020

La data de 03.06.2020, Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor a înregistrat sesizarea depusă de ex-adjuncții Procurorului General, Ruslan Popov și Mircea Roșioru, prin care aceștia au adus la cunoștința Consiliului existența unor preținse fapte susceptibile de a întruni elementele unor abateri disciplinare imputabile procurorilor Viorel Morari, Adriana Bețișor, Adrian Popenco și Eduard Varzar, constând în îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu și admiterea unor încălcări grave ale legii în exercitarea activității manageriale pe segmentul urmăririi penale și al activității judiciare.

În cuprinsul sesizării adresate Consiliului Superior al Procurorilor, autorii sesizării au adus la cunoștință că, în temeiul Dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09.12.2019 privind controlul activității Procuraturii Anticorupție, a fost dispusă efectuarea unui control complex asupra activității acestei procuraturi specializate pentru perioada 01.01.2016 – 20.12.2019, atât pe segmentul judiciar, cât și pe segmentul urmăririi penale.

Potrivit celor invocate, controlul a avut ca obiectiv principal verificarea eficienței activității procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție, a rolului managerial exercitat de procurorii conducători, precum și evaluarea modului de respectare a drepturilor fundamentale ale omului în procesul desfășurării urmăririi penale și al realizării actului de justiție.

Autorii sesizării au menționat că activitățile de verificare au debutat la data de 09.12.2019, prin deplasarea grupului de control la sediul Procuraturii Anticorupție.

În prima zi a controlului au fost examinate unele cauze penale parvenite de la organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție cu propuneri de terminare a urmăririi penale, precum și cauze penale aflate în curs de urmărire penală, gestionate la acel moment de procurorii din cadrul procuraturii specializate.

Totodată, s-a arătat că, ulterior, ca urmare a impedimentelor create inclusiv de ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, prin contestarea în instanța de judecată a Dispoziției Procurorului General privind efectuarea controlului, activitățile de verificare au fost reorientate.

Astfel, grupul de control s-a axat în principal pe examinarea cauzelor penale soluționate prin scoaterea persoanelor de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale sau clasarea procesului penal, pe dosarele de control aferente cauzelor expediate în judecată, precum și pe rezultatele judecării acestora.

În ceea ce privește segmentul urmăririi penale, autorii sesizării au relevat că, încă din debutul activităților de control, procurorii desemnați pentru efectuarea verificărilor au întâmpinat dificultăți majore în evaluarea globală a activității Procuraturii Anticorupție.

Aceste dificultăți au rezultat din lipsa aproape totală a evidenței activităților de bază, situație ce contravine actelor normative interne ale Procuraturii și constituie încălcări deosebit de grave ale obligațiilor de organizare și gestionare instituțională.

În acest context, s-a invocat că, potrivit prevederilor Ordinului Procurorului General nr.9/36 din 20.02.2016, prin care a fost aprobată Instrucțiunea privind rolul și atribuțiile conducătorilor subdiviziunilor Procuraturii Generale și ale procurorilor teritoriali și specializați în exercitarea și conducerea urmăririi penale, procurorii-șefi sunt obligați să asigure evidența permanentă a cauzelor și proceselor penale prin intermediul registrelor unice obligatorii.

Acestea vizează, între altele, cauzele penale pornite de ofițerii de urmărire penală, cauzele penale pornite de procurori, materialele de refuz în începerea urmăririi penale, cauzele penale prezentate cu propuneri de punere sub învinuire, evidența persoanelor reținute și arestate, cauzele penale prezentate cu propuneri de terminare a urmăririi penale în condițiile art.289 CPP, cauzele soluționate prin scoatere de sub urmărire penală, încetare sau clasare, cauzele penale suspendate, precum și cauzele expediate în instanța de judecată.

Autorii sesizării au arătat că, în cadrul Procuraturii Anticorupție, s-a constatat lipsa totală a acestor registre obligatorii, cu excepția Registrului cauzelor penale pornite de procuror. În consecință, nu a fost posibilă verificarea completă și obiectivă a numărului real de cauze penale în care s-a exercitat și condus urmărirea penală, a numărului persoanelor reținute, a celor arestate, precum și a situațiilor în care persoanele au fost ulterior scoase de sub urmărire penală.

De asemenea, s-a menționat că nu era ținută în niciun mod evidența măsurilor speciale de investigații dispuse și autorizate, fapt ce a împiedicat confruntarea datelor reale cu informațiile reflectate în rapoartele de activitate ale procuraturii specializate privind controlul executării legilor de către organele care desfășoară activitate specială de investigație.

În lipsa acestor evidențe, nu a fost posibilă stabilirea cu certitudine a numărului de măsuri speciale efectuate, a persoanelor vizate, a duratei acestora și a legalității aplicării lor. Reieșind din starea de fapt constatată, din rezultatele controlului, precum și din atitudinea manifestată de conducerea Procuraturii Anticorupție și de procurorii

executori, autorii sesizării au concluzionat că evidența activităților a fost gestionată în mod intenționat defectuos și fraudulos, astfel încât, în eventualitatea unui control, să fie împiedicată depistarea abaterilor grave admise în activitate.

Totodată, în cadrul controlului au fost identificate multiple cazuri în care procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție au admis încălcări grave ale normelor legale, încălcări care au generat ingerințe deosebit de serioase în exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor.

Autorii sesizării au indicat că încălcările constatate în activitatea Procuraturii Anticorupție au avut un caracter sistemic și s-au manifestat, în principal, prin deficiențe grave în exercitarea și conducerea urmăririi penale, precum și în reprezentarea acuzării de stat în instanțele de judecată.

Astfel, s-a relevat existența unor practici nelegale constând în pornirea neîntemeiată a urmăririi penale, inclusiv în lipsa unui suport factologic și probatoriu suficient, în absența unui prejudiciu determinat, în cauze ce aveau natura unor litigii civile sau de contencios administrativ, precum și în temeiul unor norme legale inaplicabile ori neafiate în vigoare.

De asemenea, s-a semnalat calificarea juridică subiectivă și camuflată a faptelor, cu scopul menținerii artificiale a caracterului penal al cauzelor. Autorii au mai menționat tergiversarea excesivă a urmăririi penale, exprimată prin lăsarea cauzelor în nelucrare pe perioade îndelungate, uneori de ordinul anilor, cu consecințe grave asupra administrării probelor și asupra dreptului persoanelor la un proces echitabil.

În acest context, s-a constatat menținerea nejustificată, pe durate excesive, a calității de învinuit, precum și punerea neîntemeiată sub învinuire, urmată ulterior de clasarea proceselor penale.

Totodată, au fost invocate încălcări grave în aplicarea măsurilor speciale de investigații, acestea fiind dispuse sau prelungite peste termenele legale, fără temeiuri suficiente, cu utilizarea ilegală a rezultatelor în alte cauze penale și cu neinformarea ulterioară a persoanelor vizate, contrar exigențelor legale și jurisprudenței relevante.

S-a mai arătat că, în numeroase cazuri, urmărirea penală a fost terminată formal, fără a fi completă, fără verificarea apărărilor invocate de învinuiți, iar cauze penale au fost expediate în instanță fără a corespunde obiectului învinuirii, cu aprecierea eronată a circumstanțelor de fapt și de drept.

Au fost semnalate inclusiv cazuri de arestări ilegale și mimarea activităților de căutare a persoanelor învinuite, materialele fiind transmise subdiviziunilor competente cu întârzieri de la câteva luni până la câțiva ani, situație ce a favorizat eschivarea de la răspundere penală.

În plus, autorii au indicat existența altor omisiuni grave, precum lipsa adoptării unor hotărâri privind fapte noi stabilite în cadrul cauzelor penale, inexistența deciziilor cu privire la bunurile și corpurile delictate ridicate, neinformarea părților despre soluțiile adoptate și pornirea neîntemeiată a proceselor penale în privința unor judecători.

Pe segmentul procedurilor speciale, s-a menționat că nu au fost respectate prevederile Regulamentului privind asigurarea regimului secret în organele Procuraturii, constatându-se lipsa desemnării persoanei responsabile de regimul secret, inexistența actului de primire-predare a documentelor ce constituie secret de stat la numirea procurorului-șef, precum și deficiențe în evidența și circulația documentelor clasificate.

Totodată, deși existau registre formale pentru evidența măsurilor speciale de investigații, acestea nu mai conțineau însemnări actualizate, fapt ce a făcut imposibilă verificarea reală a legalității și volumului acestor măsuri.

Referitor la segmentul judiciar, autorii sesizării au indicat că dosarele de control au fost întocmite superficial, incomplet și contrar dispozițiilor actelor normative interne, lipsind documentele ce ar fi atestat pregătirea acuzatorilor de stat și exercitarea efectivă a drepturilor procesuale în instanță. De asemenea, s-a constatat o discrepanță semnificativă între numărul cauzelor penale finalizate cu sentințe și dosarele de control prezentate la verificare.

Autorii sesizării au subliniat că, în pofida mediatizării intense a unor cauze penale de rezonanță, acestea au fost ulterior tergiversate, disjuse în mod repetat și finalizate fie prin achitări, fie prin încetarea procesului penal sau recalificarea faptelor în infracțiuni mai ușoare, ceea ce a condus la pierderea rezonanței, diminuarea gravității faptelor, epuizarea temeiurilor arestului preventiv și, în unele cazuri, la intervenirea prescripției răspunderii penale.

În același sens, s-a relevat existența unei practici constante de tergiversare intenționată a urmăririi penale și a examinării cauzelor în instanță, cu deferirea acestora spre judecare la limita termenului de prescripție, contrar exigențelor termenului rezonabil. Datele statistice prezentate au evidențiat o rată semnificativă a încetărilor procesului penal pe motiv de prescripție, ceea ce indică disfuncționalități grave în activitatea de urmărire penală și de susținere a acuzării de stat.

În final, autorii sesizării au concluzionat că starea de fapt constatată reflectă o lipsă de control managerial efectiv din partea conducerii Procuraturii Anticorupție, o atitudine pasivă față de deficiențele grave din activitatea procurorilor din subordine și tolerarea unor practici contrare scopului pedepsei penale, afectând grav încrederea publicului în justiție și imaginea Procuraturii per ansamblu.

1.2. Cu privire la sesizarea din data de 02.09.2020.

La data de 02.09.2020, Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor a înregistrat o altă sesizare depusă de Inspekția procurorilor, formulată din oficiu, având ca obiect examinarea unor fapte și circumstanțe rezultate din declarații publice difuzate prin intermediul mass-media, care, potrivit celor invocate, ar putea constitui abateri disciplinare imputabile ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari.

Ex-inspectorul în inspekția procurorilor Leonid Demidov a adus la cunoștința Consiliului că Inspekția procurorilor s-a sesizat din oficiu în urma examinării informațiilor difuzate în mai multe emisiuni televizate, inclusiv Secretele puterii (edițiile din 19.02.2020 și 15.07.2020), Cabinetul din umbră (30.04.2020) și Puterea a patra (24.12.2019), constatând că declarațiile publice ale ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, ar întruni elemente de încălcare a normelor de conduită și etică profesională, susceptibile de răspundere disciplinară.

În esență, inspectorul a reținut că, în cadrul declarațiilor publice, procurorul vizat a relatat detalii despre presupuse discuții și solicitări de „audiență” venite din partea deputatului Xxxxxxx Xxxxxxxx și a fratelui acestuia, Xxxxxxx Xxxxxxxx, în legătură cu cauza penală ce îl viza pe Xxxxxx Xxxxxxxx, inclusiv aspecte privind măsuri preventive și aprecierea probelor în cauză.

Totodată, acesta ar fi formulat, în spațiul public, aprecieri critice și acuzații cu tentă politică referitoare la Alexandr Stoianoglo, precum și la persoane și dosare de

rezonanță, inclusiv la XXXX XXXXX, XXXXXXX XXXXX și XXXXXXX XXXXXXX, prezentând concluzii personale despre conduita și imparțialitatea instituțională a Procuraturii.

De asemenea, s-a indicat că, în cadrul acestor apariții publice, procurorul vizat ar fi descris pretense influențe necorespunzătoare și intervenții asupra gestionării unor dosare (inclusiv cele privind finanțarea XXXXX), făcând referire la discuții cu persoane publice și la factori de decizie, inclusiv XXXX XXXXX, precum și la întrevederi cu șeful statului, în care ar fi fost abordate teme legate de investigarea unor persoane și cauze concrete.

În concluzie, inspectorul a arătat că, urmare a verificării informațiilor mediatizate, Inspekția procurorilor a constatat indicii privind încălcarea normelor de etică și conduită a procurorului (sub aspectul respectării principiilor legalității, imparțialității, integrității, independenței și confidențialității), precum și nerespectarea cerințelor Regulamentului privind evidența cazurilor de influență necorespunzătoare, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.62/35 din 03.12.2014, reținând că prin modul de comunicare publică și conținutul declarațiilor ar fi fost afectată imaginea și credibilitatea organelor Procuraturii în societate.

1.3. Cu privire la sesizarea din data de 18.09.2020.

La data de 18.09.2020, Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor a înregistrat o altă sesizare depusă de către ex-adjunctul Procurorului General, Ruslan Popov, prin care au fost aduse la cunoștință fapte ce ar putea constitui abateri disciplinare grave comise de ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari.

Autorul sesizării a indicat că, la data de 07.02.2020, Procuratura Generală a deferit justiției cauza penală nr.xxxxxxxxxx, în care Viorel Morari este învinuit de săvârșirea unui cumul real de infracțiuni, constând în abuz în serviciu, fals în acte publice și amestec în urmărirea penală, prevăzute de Codul penal.

În esență, s-a reținut că faptele imputate ar fi fost comise în perioada exercitării funcției de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție, în scopul protejării intereselor politice ale fostului lider al Partidului XXXXXXX XXXXXXX, XXXXXXX XXXXXXX, cu care acesta ar fi avut relații personale.

Potrivit sesizării, Viorel Morari ar fi acționat intenționat pentru a împiedica examinarea legală și obiectivă a mai multor denunțuri și declarații formulate de XXXXXXX XXXXXXX, inclusiv a celor ce vizau presupuse infracțiuni deosebit de grave comise de XXXXXXX XXXXXXX și alte persoane cu funcții de demnitate publică, în cauze de rezonanță majoră privind fraudă bancară și spălarea de bani.

În același timp, s-a arătat că ar fi fost inițiată neîntemeiat și cu încălcarea procedurilor legale urmărirea penală împotriva lui XXXXXXX XXXXXXX pentru denunț calomnios, în baza unei plângeri primite personal de la XXXXXXX XXXXXXX și înregistrate retroactiv, contrar normelor privind evidența și examinarea sesizărilor despre infracțiuni.

De asemenea, autorul sesizării a relevat că Viorel Morari ar fi intervenit ilegal în activitatea procurorilor din subordine, dispunând pornirea urmăririi penale, stabilirea competenței și formarea grupului de urmărire penală prin indicații ierarhice, precum și inducând în eroare Procurorul General de la acel moment cu privire la circumstanțele reale ale înregistrării cauzei. Ca efect al acestor acțiuni, sesizarea susține că denunțurile și declarațiile lui XXXXXXX XXXXXXX au fost ignorate sau neutralizate procedural, iar

persoanele vizate de acestea nu au dobândit niciun statut procesual, fiind astfel obstrucționată investigarea unor infracțiuni de interes public major.

În concluzie, s-a mai invocat că faptele imputate procurorului Viorel Morari relevă un comportament incompatibil cu obligațiile funcției, constând în folosirea abuzivă a atribuțiilor de serviciu, falsificarea procedurilor administrative și ingerința nelegală în urmărirea penală, cu consecința afectării grave a legalității, a drepturilor participanților la proces și a imaginii organelor Procuraturii.

1.4. Cu privire la sesizarea din data de 24.11.2020.

La data de 24.11.2020, Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor a înregistrat o altă sesizare depusă de Inspekția procurorilor, formulată din oficiu, având ca obiect examinarea unor fapte și circumstanțe rezultate din declarații publice difuzate prin intermediul mass-media, care, potrivit celor invocate, ar putea constitui abateri disciplinare imputabile ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari.

Ex-inspectorul, Nicolae Tricolici a arătat că sesizarea a fost determinată de declarațiile făcute de procurorul vizat în cadrul emisiunii Secretele puterii, ediția din 21.10.2020, difuzată la postul Jurnal TV, în care acesta a oferit informații detaliate despre o cauză penală aflată, potrivit afirmațiilor sale, în gestiunea Procuraturii Anticorupție, referitoare la presupuse fapte de spălare de bani legate de achiziționarea unor imobile situate în zona lacului Xxxxxx, Xxxxx, atribuite fostului prim-ministru Xxxx Xxxx.

În cadrul apariției televizate, Viorel Morari a expus public elemente ce țin de obiectul urmăririi penale, de ipotezele investigate, de relațiile contractuale și fluxurile financiare presupus examinate de organul de urmărire penală, precum și informații privind comisii rogatorii internaționale și documente obținute în cadrul perchezițiilor, inclusiv date despre persoane care nu aveau statut procesual în cauza respectivă.

Totodată, au fost prezentate fragmente de materiale pretins provenite din dosarul penal, inclusiv documente financiare și informații referitoare la tranzacții și la achiziționarea unui imobil prin intermediul unor terți.

În urma verificării materialului video, Inspekția procurorilor a reținut că modul și conținutul declarațiilor publice făcute de procurorul vizat exced limitele permise de lege și de normele deontologice, întrucât au vizat divulgarea unor informații din urmărirea penală, formularea de suspiciuni publice și expunerea unor persoane fără statut procesual, afectând principiile confidențialității, reținerii și imparțialității.

În concluzie, prin sesizarea din 24.11.2020, Inspekția procurorilor a constatat indicii de încălcare a Codului de etică a procurorilor, reținând că prin comportamentul și declarațiile sale publice, ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari ar fi adus atingere onoarei, integrității, probității profesionale și prestigiului instituției Procuraturii.

1.5. Cu privire la sesizarea din data de 23.02.2021.

La data de 23.02.2021, Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor a înregistrat o altă sesizare depusă de ex-procurorul-șef al PCCOCS, Ion Caracuian, prin care au fost aduse la cunoștința Consiliului fapte ce ar putea constitui abateri disciplinare imputabile conducerii și procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție, în special în legătură cu modul de pornire, administrare și direcționare a urmăririi penale într-o

cauză de rezonanță privind pretinse infracțiuni economico-financiare (cauza penală nr.xxxxxxxxxx și conexările ulterioare).

În esență, autorul sesizării a indicat că urmărirea penală a fost pornită la 17.01.2018 de procurorul Roman Statnii (Procuratura Anticorupție), în baza art.243 Cod penal, iar competența a fost atribuită Procuraturii Anticorupție prin ordonanța Procurorului General de atunci, Eduard Harunjen, fiind constituit un grup de urmărire penală de dimensiuni extinse.

În continuare, s-a menționat că ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, ar fi intervenit ierarhic asupra componentei și organizării grupurilor de urmărire penală, modificând repetat structura acestora.

Potrivit sesizării, temeiul inițial al pornirii urmăririi penale ar fi provenit dintr-un proces-verbal de constatare întocmit de un ofițer de investigații, iar autorul sesizării a susținut că datele invocate nu ar fi întrunit standardul unei bănuieli rezonabile necesare pentru declanșarea urmăririi penale, în sensul art.274 CPP, fiind invocate deficiențe privind lipsa verificărilor prealabile reale în termenul legal, caracterul contradictoriu și insuficient determinat al circumstanțelor reținute și utilizarea unor informații ce ar fi rezultat din măsuri specifice activității speciale de investigații, fără indicarea actelor de autorizare.

În același timp, s-a invocat problema competenței organului de constatare și a organului de urmărire penală, autorul sesizării susținând că sesizarea inițială a fost transmisă și valorificată în afara regulilor de competență prevăzute de Codul de procedură penală pentru asemenea categorii de fapte.

Autorul sesizării a mai arătat că, ulterior pornirii urmăririi penale, ar fi fost dispuse puneri sub învinuire cu caracter formal și generalizat față de mai multe persoane, fără existența unor probe concludente și suficiente la momentul emiterii ordonanțelor, ceea ce ar fi generat ingerințe disproporționate în drepturile persoanelor vizate și ar fi condus la disjungeri succesive ale materialelor, cu soluții ulterioare de scoatere de sub urmărire penală pentru o parte dintre învinuiți, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

De asemenea, sesizarea a reliefat că, anterior declanșării urmăririi penale, asupra aceluiași agent economic ar fi existat controale fiscale și acte/decizii ale autorității fiscale, iar autorul sesizării a invocat riscul încălcării garanțiilor asociate principiului *non bis in idem*, prin suprapunerea unor proceduri represive pentru aceleași fapte fiscale, în funcție de natura constatărilor și de efectele juridice produse.

În final, autorul sesizării a indicat că evoluția cauzei (retrageri și transmiteri succesive ale dosarului între instituții, urmate de soluția de scoatere de sub urmărire penală și clasare dispusă ulterior de un procuror din cadrul PCCOCS) ar constitui un indiciu suplimentar al deficiențelor inițiale de pornire și gestionare a urmăririi penale, susceptibile de apreciere sub aspect disciplinar.

În temeiul prevederilor art.45 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, sesizările au fost transmise, conform competenței, Inspecției procurorilor, pentru examinarea acțiunilor ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari.

II. Circumstanțele stabilite în cadrul verificării sesizării disciplinare de către Inspekția procurorilor

2.1. Circumstanțele stabilite de Inspekția procurorilor prin Decizia din 21.07.2020.

Urmare a verificărilor efectuate, la 21.07.2020 Inspekția procurorilor a adoptat decizia de transmitere a materialelor procedurii disciplinare Colegiului de disciplină și etică în care au fost reținute toate argumentele reflectate în sesizarea disciplinară de referință, menționându-se că acestea și-au găsit confirmare prin dovezile administrate.

Conform verificărilor efectuate, Inspekția procurorilor a constatat că sesizarea în cauză a fost examinată separat în privința fiecărui procuror vizat, ținându-se cont de responsabilitățile acestora, potrivit obligațiilor de serviciu care le reveneau.

Potrivit materialelor sesizării, în temeiul Dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09.12.2019, a fost supusă controlului activitatea Procuraturii Anticorupție pentru perioada 01.01.2016–20.12.2019, atât pe segmentul judiciar, cât și pe segmentul urmăririi penale.

Controlul a avut drept obiectiv verificarea eficienței activității procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție, a rolului managerial al procurorilor conducători, din perspectiva respectării drepturilor omului pe parcursul realizării urmăririi penale și al actului de justiție.

Activitățile de control au debutat la data de 09.12.2019, prin deplasarea grupului de control la sediul procuraturii specializate. În prima zi de control au fost verificate cauze penale parvenite de la organul de urmărire penală al CNA cu propuneri de terminare a urmăririi penale, precum și cauze aflate în curs de instrumentare.

Subsecvent, având în vedere inclusiv impedimentele create de ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, prin contestarea în instanța de judecată a Dispoziției de efectuare a controlului, Inspekția procurorilor a decis axarea verificărilor pe cauzele penale soluționate prin scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale și clasarea procesului penal, pe dosarele de control aferente cauzelor trimise în judecată, precum și pe rezultatele examinării acestora în instanțele de judecată.

Pe segmentul urmăririi penale

În debutul activităților de control, Inspekția procurorilor a reținut că procurorii implicați în efectuarea verificărilor au întâmpinat dificultăți majore în verificarea activității Procuraturii Anticorupție, generate de lipsa aproape totală a evidenței activităților de bază, situație ce contravine actelor normative interne ale Procuraturii și constituie încălcări grave.

În conformitate cu prevederile Ordinului Procurorului General nr.9/36 din 20.02.2016, procurorii-șefi aveau obligația de a asigura evidența permanentă a cauzelor și proceselor penale prin registre unice.

În cadrul controlului s-a stabilit însă lipsa totală a acestor registre, cu excepția registrului cauzelor penale pornite de procurori.

În asemenea circumstanțe, Inspekția procurorilor a constatat că nu a fost posibilă verificarea completă a numărului real de cauze penale instrumentate, a persoanelor reținute și arestate, precum și a celor ulterior scoase de sub urmărire penală.

De asemenea, nu a fost ținută evidența măsurilor speciale de investigații dispuse și autorizate.

Totodată, Inspecția procurorilor a notat că lipsa evidenței a făcut imposibilă contrapunerea datelor din rapoartele de activitate ale procuraturii specializate cu situația reală, pentru a stabili numărul, durata și legalitatea măsurilor speciale de investigații efectuate.

Reieșind din starea de fapt constatată, rezultatele controlului și atitudinea conducerii procuraturii și a procurorilor executori, Inspecția procurorilor a concluzionat că evidența activității a fost gestionată fraudulos, în mod intenționat, astfel încât să fie imposibilă identificarea abaterilor grave comise.

În cadrul controlului au fost stabilite multiple încălcări grave admise de procurorii Procuraturii Anticorupție, care au generat ingerințe deosebit de serioase în drepturile fundamentale ale persoanelor. Aceste încălcări s-au manifestat, în principal, prin pornirea neîntemeiată a urmăririi penale, tergiversarea nejustificată a cauzelor, menținerea excesivă a calității de învinuit, punerea neîntemeiată sub învinuire, efectuarea ilegală a măsurilor speciale de investigații, terminarea formală a urmăririi penale, arestări ilegale, mimarea căutării persoanelor învinuite și alte încălcări procedurale grave, inclusiv pornirea neîntemeiată a proceselor penale în privința judecătorilor.

Pe segmentul procedurilor speciale

În ceea ce privește respectarea regimului secret, Inspecția procurorilor a reținut că nu a fost desemnată persoana responsabilă de controlul asigurării acestuia și nu a fost întocmit actul de primire-predare a documentelor ce constituie secret de stat la numirea procurorului-șef.

De asemenea, s-a constatat lipsa semnăturilor și de primire a documentelor, precum și neaplicarea ștampilei și a numărului de intrare pe documentele clasificate.

Ultimele înregistrări privind măsurile speciale de investigații autorizate datau din anul 2014, fapt ce a făcut imposibilă verificarea acestora.

În ceea ce privește dosarele speciale de căutare, Inspecția procurorilor a stabilit că pe parcursul a 11 luni ale anului 2019 nu a fost verificat niciun dosar special, iar materialele privind căutarea învinuiților au fost expediate cu întârzieri semnificative, de până la câțiva ani.

Pe segmentul judiciar

În continuare, Inspecția procurorilor a constatat că dosarele de control supuse verificării au fost întocmite superficial, fără a conține toate actele procedurale necesare și fără materialele de pregătire a acuzatorilor de stat, contrar indicațiilor și ordinelor Procurorului General.

Totodată, au fost constatate dificultăți în remiterea tuturor dosarelor de control, existând un decalaj între numărul dosarelor prezentate și numărul cauzelor penale finalizate cu sentințe.

În urma controlului, Inspecția procurorilor a reținut existența unei practici sistemice vicioase, constând în tergiversarea urmăririi penale, disjungerea repetată a cauzelor, diminuarea gravității faptelor incriminate, epuizarea termenelor de prescripție și aplicarea unor pedepse disproporționat de blânde.

În perioada supusă controlului, s-a constatat că din 146 sentințe de încetare a procesului penal pronunțate în privința a 190 persoane, 83 cauze, privind 112 persoane, au fost încetate în temeiul art.60 din Codul penal, reprezentând o rată de 56,8% din dosare.

De asemenea, Inspecția procurorilor a constatat lipsa unui control efectiv din partea procurorului-șef asupra activității procurorilor din subordine, precum și existența unor rate neobișnuit de ridicate de achitare în cazul unor procurori, fără intervenții prompte din partea conducerii.

În acest context, Inspecția procurorilor a apreciat că orientarea eronată a acuzatorilor de stat spre solicitarea unor pedepse blânde contravine scopului pedepsei penale prevăzut la art.61 alin.(2) din Codul penal.

În final, Inspecția procurorilor a reținut că în materialele verificate lipsesc date care să ateste intervenții ale procurorului-șef sau ale adjuncților acestuia pentru înlăturarea omisiunilor și ilegalităților constatate, fiind confirmată comiterea abaterilor disciplinare de către ex-procurorul-șef Viorel Morari.

Astfel, Inspecția procurorilor a concluzionat că prin acțiunile sale, ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție a încălcat grav drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, precum și normele legale și etice aplicabile, faptele întrunind elementele abaterilor disciplinare prevăzute la art.38 lit.a) și e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

2.2. Circumstanțele stabilite de Inspecția procurorilor prin Decizia din 29.09.2020.

Urmare a verificărilor efectuate, la 29.09.2020 Inspecția procurorilor a adoptat decizia de transmitere a materialelor procedurii disciplinare Colegiului de disciplină și etică spre examinare.

Inspecția procurorilor a constatat că ex-inspectorul-șef interimar din cadrul Inspecției procurorilor a Procuraturii Generale, Leonid Demidov, în conformitate cu Regulamentul cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor, a verificat sesizarea Inspecției procurorilor privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare, pretins comise de către ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, în legătură cu participarea acestuia la emisiuni televizate și interviuri publice (inclusiv: „Secretele puterii” din 19.02 și 15.07.2020, „Cabinetul din umbră” din 30.04.2020, „Puterea a patra” din 24.12.2019, precum și interviurile acordate în exclusivitate pentru site-ul TIMPUL.MD, publicat la 02.03.2020, și site-ul românesc www.stiripesurse.ro din 29.06.2020 ș.a.), apreciindu-se că prin aceste apariții publice au fost încălcate normele Codului de etică al procurorilor.

În continuare, Inspecția procurorilor a reținut că, în cadrul emisiunii „Secretele puterii” din 15.07.2020 (Jurnal TV), Viorel Morari a relatat despre primirea în audiență a deputatului XXX XXXXXXXX XXXXXXXX și a fratelui acestuia, XXXXXXXX XXXXXXXXX, ex-consilier al Președintelui Republicii Moldova XXXX XXXXX, susținând că aceștia ar fi exercitat influențe asupra sa, încercând să-l convingă de nevinovăția lui XXXXX XXXXXXXX (socrul lui XXXXXXXX XXXXXXXXX) și să determine adoptarea unei hotărâri în favoarea acestuia.

Totodată, Inspecția procurorilor a notat că Viorel Morari a accentuat faptul că Alexandr Stoianoglo a fost, în anii 2001–2007, adjunct al Procurorului General, inclusiv al lui XXXXX XXXXXXXX, iar ulterior Procuratura Anticorupție ar fi urmărit penal pe XXXXX XXXXXXXX, cauza penală fiind trimisă în instanța de judecată.

De asemenea, acesta a indicat că fiica lui XXXXX XXXXXXXX este soția lui XXXXXXXX XXXXXXXXX, frate cu deputatul XXXXXXXX XXXXXXXXX.

Subsecvent, Inspecția procurorilor a reținut că Viorel Morari a declarat că, pe perioada când cauza penală se afla în gestiunea Procuraturii Anticorupție, lui Xxxxx Xxxxxxx i-a fost aplicat arest preventiv, iar în anul 2018 frații Xxxxxxx ar fi solicitat o audiență, în cadrul căreia ar fi fost discutate acuzațiile pretins ilegale și aplicarea neîntemeiată a măsurii preventive.

În aceeași ordine de idei, Inspecția procurorilor a consemnat că Viorel Morari a afirmat că cei doi nu l-ar fi putut convinge asupra nevinovăției lui Xxxxx Xxxxxxx și că poziția acuzării nu ar fi fost combătută, întrucât în cadrul urmăririi penale ar fi fost dobândite suficiente probe în confirmarea învinuirii.

În egală măsură, Inspecția procurorilor a consemnat că Viorel Morari a declarat că refuzul său de a „rezolva problema” lui Xxxxx Xxxxxxx, precum și dosarul privind finanțarea ilegală a XXX ar fi constituit motivele presiunilor exercitate asupra sa.

De asemenea, Inspecția procurorilor a reținut că, potrivit declarațiilor atribuite lui Viorel Morari, acesta a susținut că în anul 2010 Alexandr Stoianoglo, fiind deputat democrat, ar fi votat împotriva unui proiect de lege de contracarare a corupției în sistemul judiciar, calificând efectele proiectului drept iresponsabile și afirmând că „unele forțe politice ar urmări să-și subordoneze sistemul judecătoresc”.

Raportat la aceste afirmații, Inspecția procurorilor a considerat că prin acțiunile sale Viorel Morari a încălcat pct.4.3 și pct.8 din Regulamentul cu privire la evidența cazurilor de influență necorespunzătoare, care prevede obligația de a depune denunț neîntârziat, dar nu mai târziu de 3 zile lucrătoare, în formă scrisă, pe numele Procurorului General, despre exercitarea influenței necorespunzătoare.

Totodată, Inspecția procurorilor a apreciat că au fost încălcate pct.6.1.1, 6.1.2 și 6.1.3 din principiul supremației legii din Codul de etică al procurorilor (respectarea legislației naționale, acțiune echitabilă și onestă, respectarea prezumției nevinovăției), precum și pct.6.6.2 din principiul colegialității (abținerea de la comentarii publice privind activitatea altor procurori, evitarea declarațiilor ofensatoare/denigratoare și a discriminării profesionale).

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că, la 29.06.2020, într-un interviu acordat site-ului românesc www.stiripesurse.ro, intitulat „Povestea unei execuții politice”, Viorel Morari a formulat aprecieri critice cu privire la starea lucrurilor din Republica Moldova, în special în domeniul justiției, precum și cu privire la Procurorul General numit la 28.11.2019, utilizând expresii privind lipsa de profesionalism, independență și imparțialitate, invocând în același context exemple ce țin de neinvestigarea unor cauze de rezonanță (inclusiv cele privind finanțarea XXX, coruperea deputaților, precum și alte dosare vizând persoane publice).

În continuare, Inspecția procurorilor a notat că în același interviu Viorel Morari a făcut declarații cu privire la influența externă și, răspunzând la o întrebare despre influența Xxxxxx, a afirmat că în anturajul lui Xxxx Xxxxx s-ar fi cunoscut din luna octombrie 2019 despre selectarea și numirea lui Alexandr Stoianoglo în funcția de Procuror General, care a avut loc la 28.11.2019, formulând totodată caracterizări privind activitatea acestuia și referiri la anumite dosare penale de rezonanță (inclusiv finanțarea XXX și cauza privind Xxxxxxx Xxxxxxx).

În raport cu aceste declarații, Inspecția procurorilor a reținut că Viorel Morari ar fi încălcat: principiul supremației legii (pct.6.1.1–6.1.3 din Codul de etică), principiul independenței (pct.6.2.6–6.2.7, inclusiv obligația de a se abține de la exprimarea convingerilor politice și de a informa imediat procurorul ierarhic superior în cazul

solicitărilor politicianilor), principiul integrității (pct.6.3.5) și principiul colegialității (pct. 6.6.2).

În același sens, Inspecția procurorilor a consemnat că într-un interviu oferit în exclusivitate site-ului TIMPUL.MD, publicat la 02.03.2020 („EXCLUSIV”), Viorel Morari a declarat că Xxxx Xxxxx i-ar fi solicitat să înceteze urmărirea penală în cazul finanțării XXX.

Totodată, acesta a relatat despre retragerea dosarului din gestiunea CNA, conexarea unor materiale, precum și despre abrogarea unei ordonanțe, invocând motive legate de tergiversare și de lipsa unor elemente procedurale obligatorii.

De asemenea, Inspecția procurorilor a reținut că, în cadrul ediției emisiunii „Secretele puterii” din 19.02.2020 (Jurnal TV), Viorel Morari a declarat că, în anul 2019, ar fi avut două întâlniri cu Președintele Republicii Moldova Xxxx Xxxxx, descriind o întâlnire de curtoazie la Președinție și o a doua întrevedere la Reședința de Stat de la Condița, în cadrul căreia ar fi fost abordate subiecte legate de anumite dosare și întrebări privind investigații referitoare la Xxxxx Xxxxxx, afirmând că riposta sa ar fi fost condiționată de reluarea investigații finanțării XXX.

În raport cu aceste afirmații, Inspecția procurorilor a considerat că Viorel Morari a încălcat din nou pct.4.3 și pct.8 din Regulamentul privind evidența cazurilor de influență necorespunzătoare (obligația denunțului în termen), precum și principiile supremației legii, independenței, integrității și colegialității, în sensul prevederilor indicate din Codul de etică al procurorilor.

În plus, Inspecția procurorilor a notat că declarații similare, apreciate ca fiind contrare principiilor eticii și conduitei procurorului (supremației legii, independenței, integrității și colegialității), ar fi fost făcute de Viorel Morari și în cadrul altor emisiuni, inclusiv „Cabinetul din umbră” din 30.04.2020 și „Puterea a patra” din 24.12.2019.

În cadrul verificării sesizării, Inspecția procurorilor a reținut că la 08.09.2020 Viorel Morari i-a fost expediată copia sesizării pentru luare la cunoștință, împreună cu informația privind drepturile și obligațiile sale la etapa verificării, solicitându-i-se prezentarea explicațiilor până la 23.09.2020, cu toate acestea, până la data întocmirii actului, acesta nu a prezentat explicațiile solicitate.

În pofida refuzului de a oferi explicații, Inspecția procurorilor a constatat că pretinsa comitere a abaterilor disciplinare se confirmă prin materialele sesizării și prin actul de examinare a înregistrărilor video ale emisiunilor televizate cu participarea lui Viorel Morari, din care ar rezulta că, în discursurile publice, acesta ar fi încălcat principiile eticii și conduitei procurorului prevăzute de Codul de etică al procurorilor și de Regulamentul cu privire la evidența cazurilor de influență necorespunzătoare.

2.3. Circumstanțele stabilite de Inspecția procurorilor prin Decizia din 21.10.2020.

Urmare a verificărilor efectuate, la 21.10.2020 Inspecția procurorilor a adoptat decizia de transmitere a materialelor procedurii disciplinare Colegiului de disciplină și etică spre examinare.

Potrivit materialelor sesizării, Inspecția procurorilor a reținut că la 07.02.2020 Procuratura Generală a deferit justiției cauza penală nr.xxxxxxxxxx în privința învinutului Viorel Morari, ex-procuror-șef al Procuraturii Anticorupție, pentru săvârșirea unui cumul real de trei infracțiuni, abuz în serviciu, fals în acte publice și

amestec în urmărirea penală, prevăzute de art.303 alin.(3), art.327 alin.(2) lit.b) și b¹) și art.332 alin.(2) lit.b) din Codul penal.

În continuare, Inspecția procurorilor a consemnat că lui Viorel Morari i s-a imputat că, exercitând funcția de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție în baza ordinelor nr.456-p din 27.04.2016 și nr.1153-p din 12.08.2016 ale Procurorului General interimar Eduard Harunjen, având calitatea de persoană cu funcție de demnitate publică în sensul art.123 alin.(3) din Codul penal, ar fi folosit intenționat situația de serviciu în detrimentul intereselor serviciului, în scopul realizării intereselor personale de a-și menține susținerea politică și protectoare din partea președintelui partidului de guvernământ, Partidul XXXXXXXX XXXXXXXX, XXXXXXXX XXXXXXXX, cu care se cunoștea personal, acționând intenționat în interesul și la solicitarea acestuia.

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că acțiunile imputate au fost raportate la faptul că XXXXXXXX XXXXXXXX se afla într-un conflict major cu cet.XXXXXXX XXXXXXX, considerat un pericol și risc iminent pentru imaginea, reputația și ratingul personal și politic al lui XXXXXXXX XXXXXXXX și al formațiunii politice conduse de acesta, în contextul depunerii de către XXXXXXXX XXXXXXX a unor sesizări și declarații în ordine de procedură penală împotriva lui XXXXXXXX XXXXXXXX, inclusiv:

- denunțul din 02.08.2016 adresat Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție din România;

- declarațiile incriminatorii date de XXXXXXXX XXXXXXX la 09.09.2016, 13.09.2016 și 14.09.2016 în cadrul cauzei penale nr.xxxxxxxxxxxx gestionate de Procuratura Anticorupție;

- denunțul din 31.10.2016, semnat de XXXXXXXX XXXXXXX și avocatul său Eduard Rudenco, parvenit la Procuratura Anticorupție, prin care s-a solicitat examinarea în ordinea art.274 CPP și pornirea urmăririi penale în privința lui XXXXXXXX XXXXXXXX și a altor persoane.

Subsecvent, Inspecția procurorilor a constatat că, potrivit materialelor sesizării, ar fi existat și un scop de protejare a lui XXXXXXXX XXXXXXXX și a altor persoane din anturajul acestuia, inclusiv cu funcții de demnitate publică, prin evitarea implicării lor procesuale în calitate de bănuiți în urmărirea penală pe:

- cauza penală nr.xxxxxxxxxxxx, privind prejudicierea prin sustrageri din sistemul bancar al Republicii Moldova cu X lei;

- cauza penală nr.xxxxxxxxxxxx, inițiată în XXXXX în temeiul denunțului lui XXXXXXXX XXXXXXX și preluată la 27.04.2018 prin ordonanța Procurorului General, fiind dispusă Procuraturii Anticorupție;

- cauza penală nr.xxxxxxxxxxxx, gestionată de Procuratura Anticorupție, în care au fost făcute declarații incriminatorii în privința lui XXXXXXXX XXXXXXXX.

În continuare, Inspecția procurorilor a reținut că a fost invocat și un pretins amestec în activitatea organelor ce exercitau urmărirea penală (Procuratura Anticorupție și Centrul Național Anticorupție), prin împiedicarea cercetării rapide, complete și obiective a cauzei penale, în condițiile în care s-a apreciat că acțiunile imputate ar fi prejudiciat grav interesele de serviciu și ar fi obstrucționat urmărirea penală în cauze de interes major pentru societate privind infraacțiuni de o înaltă gravitate.

Totodată, Inspecția procurorilor a consemnat că în materialele sesizării au fost indicate prejudicii materiale și morale pretins cauzate participantului la procesul penal

Xxxxxxx Xxxxxx, estimate de acesta la X milioane dolari SUA (prejudiciu material), iar potrivit cursului oficial al Băncii Naționale a Republicii Moldova – X lei, precum și X lei (prejudiciu nepatrimonial/moral).

Raportat la cadrul normativ invocat, Inspecția procurorilor a reținut că prin acțiunile imputate ar fi fost încălcate mai multe prevederi, inclusiv: Legea nr.159/2016 (art.3 și art.5 alin.(3) lit.a)), Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură (art.5 și 6), dispoziții din Codul de procedură penală (art.1 alin.(2), art.7 alin.(1), art.9, art.10 alin.(1) și (4), art.20 alin.(1) și (4), art.51 alin.(1) și (3)), precum și art.6 și 7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, inclusiv în interpretarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului indicată în materialele sesizării.

În ceea ce privește faptele concrete reținute, Inspecția procurorilor a constatat că, potrivit actelor invocate, Viorel Morari ar fi recepționat personal de la Xxxxxxx Xxxxxxx, la sfârșitul lunii decembrie 2016, o plângere datată cu 26.12.2016, prin care se solicita tragerea la răspundere penală a lui Xxxxxxx Xxxxxx pentru denunț calomnios depus în Xxxxxxx, pe care ar fi adus-o la sediul Procuraturii Anticorupție.

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că plângerea respectivă nu ar fi fost înregistrată în ordinea stabilită, nici ca petiție și nici ca sesizare ori altă informație despre infracțiune, fiind păstrată fără înregistrare și examinare până în luna martie 2017.

În aceeași ordine de idei, Inspecția procurorilor a consemnat că, pentru a masca neînregistrarea, deși se aprecia că plângerea nu corespundea cerințelor art.263 alin.(3) și (7) CPP, Viorel Morari ar fi solicitat specialistului responsabil Xxxxx Xxxxx să înregistreze plângerea direct în Registrul nr.1 de evidență a sesizărilor despre infracțiuni al Procuraturii Anticorupție pentru anul 2016, cu data de 28.12.2016, aceasta executând indicația.

Subsecvent, Inspecția procurorilor a reținut că în luna martie 2017, Viorel Morari ar fi dispus, prin rezoluție datată cu 28.12.2016, examinarea plângerii în ordinea art.274 CPP de către procurorul Mircea Ciobanu, asupra căruia se afla în poziție ierarhic superioară, indicându-i să pornească urmărirea penală în privința lui Xxxxxxx Xxxxxx, cu data de 30.12.2016, pentru denunț calomnios (art.311 Cod penal), precum și să pregătească proiectele actelor aferente stabilirii competenței și formării grupului de urmărire penală.

În continuare, Inspecția procurorilor a consemnat că în aceleași circumstanțe Viorel Morari s-ar fi deplasat la Procuratura Generală, unde l-ar fi indus în eroare pe Procurorul General Eduard Harunjen, care ar fi semnat proiectul ordonanței de stabilire a competenței pentru exercitarea urmăririi penale în cauza nr.xxxxxxxxxx Procuraturii Anticorupție, fără a observa data emiterii.

Obținând competența, Inspecția procurorilor a reținut că Viorel Morari ar fi semnat personal ordonanța de formare a grupului de urmărire penală în cauza respectivă, dispunând conducerea grupului procurorului Mircea Ciobanu, iar ulterior, la indicația sa, ar fi fost întreprinse acțiuni de evidență și raportare statistică pentru punerea infracțiunii la evidență criminologică oficială.

Ca efect, Inspecția procurorilor a reținut că plângerile și declarațiile lui Xxxxxxx Xxxxxx ar fi fost catalogate drept false și calomnioase prin pornirea urmăririi penale în baza art.311 Cod penal, iar în consecință:

- în cauza penală nr.xxxxxxxxxx, Xxxxxxx Xxxxxxxx nu ar fi dobândit vreun statut procesual;

- în cauza penală nr.xxxxxxxxxx, nu ar fi fost realizate acțiuni procesuale relevante față de persoanele vizate în denunț, limitându-se la audierea lui Xxxxxxx Xxxxxxx ca martor;

- în cauza penală nr.xxxxxxxxxx, declarațiile incriminatorii ar fi fost ignorate, fără verificări și fără examinare în ordinea art. 274 CPP; denunțul din 31.10.2016 nu ar fi fost supus înregistrării pentru examinare în modul prevăzut de art.274 CPP.

Potrivit concluziei Adjunctului Procurorului General Ruslan Popov, Inspekția procurorilor a notat că în cazurile expuse s-ar fi acționat prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, cu admiterea încălcărilor grave de lege și cu atitudine nedemnă ce aduce atingere onoarei, integrității, probității profesionale și prestigiului Procuraturii, încălcând Codul de etică al procurorilor; în temeiul art.43 din Legea nr.3/2016, încălcările menționate ar putea constitui abateri disciplinare și urmau a fi verificate în cadrul procedurii disciplinare.

În același context, Inspekția procurorilor a reținut că prin explicația din 11.10.2020, Viorel Morari a negat categoric admiterea încălcărilor în exercițiul funcției, declarând că procedura disciplinară ar viza aceleași fapte pentru care este urmărit penal, iar cauza penală ar conține probe contrafăcute, aspect pe care ar urma să îl demonstreze în instanță.

Totodată, Inspekția procurorilor a considerat că explicațiile urmează a fi apreciate critic, întrucât ar contraveni materialelor sesizării și rechizitoriului întocmit de procurorul din Secția unificare a practicii în domeniul urmăririi penale, Vladislav Căruțeru, în cauza penală nr.xxxxxxxxxx, din care ar rezulta că urmărirea penală a fost pornită la 26.12.2019, iar la 10.01.2020 Viorel Morari a fost recunoscut bănuț.

La aceeași dată, după atribuirea statutului procesual, acesta ar fi fost reținut, iar la 11.01.2020 i-ar fi fost înaintată învinuirea.

Totodată, la 13.01.2020, prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, a fost aplicată măsura arestului preventiv pe 20 de zile, ulterior prelungită cu încă 20 de zile.

De asemenea, Inspekția procurorilor a reținut că la 20.01.2020 cauza penală nr.xxxxxxxxxx (pornită în baza art.303 alin.(3) Cod penal) a fost conexată la cauza penală de bază, iar la 23.01.2020, în vederea modificării și completării acuzării, a fost înaintată o nouă învinuire pentru infracțiunile prevăzute de art.327 alin.(2) lit.b) și b¹), art.332 alin.(2) lit.b) și art.303 alin.(3) Cod penal, iar la 07.02.2020 cauza penală cu rechizitoriu a fost deferită justiției pentru examinare în fond.

Cu privire la datele biografice și profesionale, Inspekția procurorilor a constatat că Viorel Morari activează în organele Procuraturii din anul 2002, fiind numit prin Ordinul Procurorului General nr.811-p din 03.12.2002 în funcția de ajutor-interimar al procurorului sectorului Dondușeni, iar din 31.12.2003 – procuror în aceeași procuratură.

În perioada 2004–2016, acesta a deținut mai multe funcții în Procuratura Anticorupție și Procuratura Generală, fiind numit procuror-șef al Procuraturii Anticorupție prin Ordinul Procurorului General nr.456-p din 27.04.2016, pentru un mandat de 5 ani.

Prin Ordinul Procurorului General nr.106-p din 23.01.2020 a fost suspendat din funcție.

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că pe parcursul activității Viorel Morari a fost încurajat de 8 ori și nu a fost sancționat disciplinar.

Circumstanțe agravante sau atenuante care ar influența aplicarea sancțiunii disciplinare nu au fost stabilite, însă s-a consemnat că la 21.07.2020 și la 29.09.2020 Inspecția procurorilor a trimis Colegiului de disciplină și etică două proceduri disciplinare în privința acestuia, aflate în stadiu de examinare.

În final, Inspecția procurorilor a concluzionat că ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, prin acțiunile reținute, ar fi încălcat drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor și ar fi adus atingere onoarei și imaginii Procuraturii, prin încălcarea prevederilor legale și convenționale indicate, precum și a principiilor supremației legii, independenței, imparțialității și profesionalismului prevăzute în Codul de etică al procurorilor, faptele putând constitui abateri disciplinare prevăzute la art.38 lit.a), e) și f) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, respectiv îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, încălcarea gravă a legii și atitudine nedemnă ce aduce atingere onoarei, integrității, probității profesionale și prestigiului Procuraturii, care încalcă Codul de etică al procurorilor, urmând a fi sancționat disciplinar.

2.4. Circumstanțele stabilite de Inspecția procurorilor prin Decizia din 16.12.2020.

Urmare a verificărilor efectuate, la 16.12.2020 Inspecția procurorilor a adoptat decizia de transmitere a materialelor procedurii disciplinare Colegiului de disciplină și etică spre examinare.

Potrivit celor reținute în actele de verificare, Inspecția procurorilor a consemnat că inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor a Procuraturii Generale, Nicolae Tricolici, în conformitate cu Regulamentul cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor, a verificat sesizarea Inspecției procurorilor referitoare la faptele ce pot constitui abateri disciplinare comise de către ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, în cadrul emisiunii televizate „Secretele puterii” din 21.10.2020 (Jurnal TV).

În continuare, Inspecția procurorilor a reținut că, în cadrul emisiunii „Secretele puterii” cu Alex Cozer, ediția din 21.10.2020, Viorel Morari a declarat că Procuratura Anticorupție, din anul 2019, instrumentează o cauză penală în care urmărirea penală a fost pornită pe faptul spălării banilor prin procurarea a două case de locuit, în care Xxxx Xxxx nu avea statut procesual, însă ar exista bănuiala că, în urma încheierii unui contract cu un agent economic canadian în domeniul jocurilor de noroc, Guvernul Republicii Moldova ar fi adoptat o hotărâre ce favoriza monopolul în favoarea unei companii canadiene.

Totodată, Inspecția procurorilor a notat că Viorel Morari a afirmat că agentul economic ar fi efectuat ulterior transferuri de aproximativ X euro către alte persoane juridice administrate de persoane aflate în afinitate cu Xxxx Xxxx, iar din suma menționată s-ar fi procurat o casă, înregistrată pe o nepoată de-a dlui Xxxx Xxxx.

Subsecvent, Inspecția procurorilor a consemnat că Viorel Morari a declarat că, în cadrul urmăririi penale, au fost expediate comisii rogatorii în Xxxxx, România și Canada, urmând a fi stabilită legătura între activitatea Premierului, partidul pe care îl conducea și nepoata lui Xxxx Xxxx, pe numele căreia ar fi fost înregistrat imobilul.

Vieru, din 23.10.2020, actul de examinare a înregistrărilor video ale emisiunii televizate cu participarea lui Viorel Morari, copia ordonanței de pornire a urmăririi penale din 18.11.2015, precum și copia raportului ofițerului superior de investigații al SPCSB a CNA, Xxxxx Xxxx, din 09.10.2015.

Totodată, Inspecția procurorilor a consemnat că procurorul din Procuratura Anticorupție, Grigore Potoran, audiat în cadrul verificării sesizării, a explicat că exercita urmărirea penală în cauza penală nr.xxxxxxxxxx, pornită în temeiul bănuielii rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art.243 alin.(3) lit.b) din Codul penal, în care Xxxx Xxxx nu are nicio calitate procesuală.

Totodată, acesta a indicat că înscrisurile prezentate de Viorel Morari în emisiune se aseamănă cu raportul ofițerului de investigație Xxxxx Xxxx din 09.10.2015, anexat la materialele cauzei penale, menționând că nu a transmis personal lui Viorel Morari copii ale actelor.

În final, Inspecția procurorilor a concluzionat că la momentul participării la emisiunea „Secretele puterii” din 21.10.2020, Viorel Morari era suspendat din funcție și, făcând declarații publice referitoare la obiectul și desfășurarea urmăririi penale într-o cauză instrumentată de alt procuror, ar fi încălcat prezumția nevinovăției, dreptul la viața privată al persoanelor, ar fi afectat urmărirea penală și imaginea Procuraturii.

Astfel, Inspecția procurorilor a reținut că acțiunile procurorului suspendat Viorel Morari constituie încălcarea art.15 alin. (2) lit.d) din Legea nr.3/2016 și a dispozițiilor relevante din Codul de etică al procurorilor (pct. 6.6.2, 6.6.4, 6.6¹.3, 6.6¹.4, 6.6¹.5, 6.7.3 și 6.8.2), influențând negativ mersul urmăririi penale, dreptul la viața privată și prestigiul Procuraturii, faptele fiind pasibile sancționării disciplinare conform art.38 lit.f) din Legea nr.3/2016 (atitudine nedemnă/manifestări care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale, prestigiului Procuraturii ori care încalcă Codul de etică al procurorilor).

2.5. Circumstanțele stabilite de Inspecția procurorilor prin Decizia din 22.04.2021.

Urmare a verificărilor efectuate, la 22.04.2021 Inspecția procurorilor a adoptat decizia de transmitere a materialelor procedurii disciplinare Colegiului de disciplină și etică spre examinare.

Potrivit actelor procedurii, Inspecția procurorilor a reținut că la 23.02.2021 a fost înregistrată sesizarea ex-procurorului-șef al PCCOCS, Ion Caracuian, prin care s-a solicitat tragerea la răspundere disciplinară a ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, și a ex-procurorului din aceeași procuratură, Roman Statnîi, pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu și admiterea încălcărilor grave de lege în cadrul pornirii și instrumentării cauzelor penale nr.xxxxxxxxxx și nr.xxxxxxxxxx.

În continuare, Inspecția procurorilor a consemnat că, potrivit materialelor sesizării, la 17.01.2018 procurorul din Procuratura Anticorupție, Roman Statnîi, ar fi dispus pornirea urmăririi penale în cauza nr.xxxxxxxxxx, în baza art.243 alin.(3) lit.b) Cod penal, cu privire la acțiunile pretins ilegale ale cet.Xxx Xxx, Xxx Xxx și ale altor persoane nestabilite de organul de urmărire penală.

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că în aceeași zi, prin ordonanța ex-Procurorului General Eduard Harunjen, a fost atribuită competența pentru exercitarea urmăririi penale Procuraturii Anticorupție, dispunându-se constituirea unui

grup de urmărire penală format din 38 ofițeri de investigație din cadrul MAI, 14 procurori din cadrul Procuraturii Anticorupție, 3 ofițeri de investigație detașați în cadrul Procuraturii Anticorupție, 2 ofițeri de urmărire penală detașați în cadrul Procuraturii Anticorupție și 4 ofițeri de urmărire penală din cadrul CNA, ofițerii de investigație fiind desemnați cu atribuții de ofițeri de urmărire penală.

Subsecvent, Inspecția procurorilor a notat că a doua zi după stabilirea competenței, la 18.01.2018, Viorel Morari ar fi intervenit în ordine ierarhică și ar fi dispus efectuarea urmăririi penale de către un alt grup de urmărire penală format din 19 procurori ai Procuraturii Anticorupție, 2 ofițeri de investigație delegați în cadrul Procuraturii Anticorupție, 4 ofițeri de urmărire penală delegați în cadrul Procuraturii Anticorupție și 19 ofițeri de investigație ai MAI, desemnați cu atribuții de ofițeri de urmărire penală.

De asemenea, Inspecția procurorilor a reținut că la 03.03.2018 Viorel Morari ar fi dispus efectuarea urmăririi penale de către un alt grup, format din 14 procurori, 3 ofițeri de investigație, 2 ofițeri de urmărire penală delegați în cadrul Procuraturii Anticorupție și 38 ofițeri de investigație ai MAI, dintre care 16 ar fi fost desemnați cu atribuții de ofițeri de urmărire penală.

În continuare, Inspecția procurorilor a consemnat că în sesizare se susține că, la începutul lunii ianuarie 2018, în circumstanțe de loc și timp nestabilite de organul de urmărire penală, Viorel Morari, în conlucrare cu Roman Statnîi, persoane cu funcție de răspundere din cadrul Inspectoratului General de Poliție al MAI și alte persoane nestabilite, ar fi elaborat un plan infracțional unic privind preluarea afacerilor fraților Xxxx și Xxxx Xxx prin urmărire penală și tragerea la răspundere penală a persoanelor fizice și juridice responsabile de fondarea și administrarea rețelei de comercializare a produselor petroliere „XXXXX”, plan ce ar fi urmat a fi realizat prin intermediul și cu suportul colaboratorilor Procuraturii Anticorupție, CNA și subdiviziunilor MAI.

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că sesizarea indică faptul că, pentru a asigura exercitarea urmăririi penale de către instituția condusă și de către persoane asupra cărora ar fi avut influență, Viorel Morari ar fi intervenit pe lângă Procurorul General Eduard Harunjen, pe care l-ar fi indus în eroare prin raportarea eronată a circumstanțelor de fapt, prezentând proiecte de ordonanțe pregătite din timp și determinându-l să dispună exercitarea urmăririi penale în cauza nr.xxxxxxxxxx Procuraturii Anticorupție și constituirea unui grup de urmărire penală, cu desemnarea lui Roman Statnîi în calitate de conducător.

În continuare, Inspecția procurorilor a consemnat că ulterior, pentru a asigura participarea anumitor colaboratori la efectuarea urmăririi penale, la 18.01.2018 și 03.03.2018, Viorel Morari ar fi dispus exercitarea urmăririi penale altor grupuri, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, substituind ordonanța Procurorului General din 17.01.2018, adoptată pe același caz.

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că implicarea lui Viorel Morari în investigarea cauzelor nr.xxxxxxxxxx și nr.xxxxxxxxxx ar rezulta și din materialele acestor cauze, întrucât pe majoritatea corespondenței de intrare și a documentelor recepționate în Procuratura Anticorupție ar fi fost aplicată viza lui Viorel Morari, inclusiv cu mențiunea „Raportați materialele”, adresată procurorului Roman Statnîi sau altor membri ai grupului de urmărire penală, ceea ce ar indica faptul că acesta nu doar cunoștea esența cazului, ci și dirija activitatea grupului în vederea realizării unui scop personal.

În egală măsură, Inspecția procurorilor a notat că Viorel Morari, acționând în ordine de ierarhie (art. 299¹–299² CPP), ar fi respins plângerile figuranților, inclusiv cele privind revocarea măsurilor preventive privative de libertate, scoaterea de sub urmărire penală a unor persoane, anularea unor ordonanțe considerate ilegale ale membrilor grupului de urmărire penală, explicarea învinuirii în cazul lui Xxx Xxx etc.

Totodată, corespondența de ieșire în respectivele cauze ar fi fost semnată de Viorel Morari, ceea ce, potrivit sesizării, ar denota susținerea deciziilor grupului fără anularea vreuneia dintre acestea.

De asemenea, Inspecția procurorilor a consemnat că partea vătămată Xxx Xxx ar fi indicat că, după eliberarea din detenție, prin intermediul unor cunoscuți, ar fi fost solicitat de fostul președinte al XXXX XXXXXXXX XXXXXXXX, iar în cadrul discuției acesta ar fi lăsat să se înțeleagă că inițiativa urmăririi penale ar fi venit de la Viorel Morari.

Totodată, Inspecția procurorilor a reținut că și învinuitul Xxxx Xxxx, audiat suplimentar, ar fi declarat că Viorel Morari ar fi organizat activitatea grupului de urmărire penală și ar fi solicitat prezentarea informațiilor pentru documentarea fondatorilor și administratorilor rețelei „XXXXXX”.

În cadrul verificării sesizării, Inspecția procurorilor a reținut că la 02.03.2021 procurorului Viorel Morari i-a fost expediată (prin e-mail) copia sesizării pentru luare la cunoștință, informația despre drepturile și obligațiile la etapa verificării, solicitându-i-se prezentarea explicațiilor până la 23.03.2021, fie în biroul nr.X al Procuraturii Generale, fie prin poșta electronică (xxx.xxx@procuratura.md).

Totuși, acesta nu s-a prezentat și nu a transmis explicații, refuzând să depună explicații pe marginea sesizării.

În pofida acestui fapt, Inspecția procurorilor a constatat că pretinsa comitere a abaterilor disciplinare s-ar confirma prin materialele sesizării și actele anexate, între care au fost indicate, în esență: ordonanțe de începere a urmăririi penale în cauzele nr.xxxxxxxxxx și xxxxxxxxxxxx; ordonanța de conexare din 12.08.2019; ordonanța de disjungere din cauza nr.xxxxxxxxxx cu atribuirea numărului disjungat xxxxxxxxxxxx; ordonanțe de reținere; ordonanțe de punere sub învinuire; demersuri privind aplicarea arestării preventive; ordonanțe/demersuri privind colectarea informației de la furnizorii de comunicații electronice; solicitări către SPCSB a CNA (nr. xxxx din 03.03.2018, nr.xxxx din 14.03.2018), scrisoare de însoțire nr.x/xx din 23.07.2018; solicitări către Serviciul Fiscal de Stat (nr.xxxxx din 22.11.2018 și nr.xxxxx din 05.12.2018); ordonanțe de percheziție; ordonanțe de sechestr; scrisoare de informare către Agenția Publică nr.xxxx din 12.03.2018; scrisoare către instituții bancare nr.xxxx din 13.04.2018; ordonanța de formare a grupului de urmărire penală din 22.10.2019; ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală din 11.02.2019; rechizitoriul pe cauza nr.xxxxxxxxxx; ordonanța de punere sub învinuire a lui Viorel Morari din 19.01.2021; proces-verbal de audiere a învinuitului Xxxx Xxxx; extrase din registrele Procuraturii Anticorupție și alte acte procesuale, însumând 8 volume.

Raportat la această stare de fapt, Inspecția procurorilor a concluzionat că Viorel Morari, la pornirea și desfășurarea urmăririi penale în cauzele nr.xxxxxxxxxx și nr.xxxxxxxxxx, ar fi încălcat drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor și ar fi adus atingere onoarei și imaginii procuraturii, prin încălcarea mai multor prevederi din Codul de procedură penală (inclusiv art.1 alin.(2) și (3), art.7 alin.(1) și (2), art.8 alin.(3), art.10 alin.(1), art.19 alin.(3), art.52 alin.(1) pct.1), 2), 6), 12)–17), 23), 25), 27), art.53¹ alin.(2) lit.a), d), f), g), i), j), k), art.132¹ alin.(2), art.254 alin.(1), art.271

alin.(1), art.274 alin.(1), art.281 alin.(1), art.283 alin.(1), art.291 alin.(1), art.296 alin.(2) din Codul de procedură penală), precum și a unor prevederi din Codul penal (art.4 alin.(1) și (2), art.6 alin.(1) și (2), art.51 alin.(1) și (2)) și a principiului supremației legii din Codul de etică al procurorilor (pct.6.1.1–6.1.5).

În final, Inspecția procurorilor a reținut că aceste încălcări pot constitui abateri disciplinare prevăzute la art.38 lit.a) și e) din Legea nr.3/2016 (îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu și încălcarea gravă a legii), motiv pentru care materialele procedurii disciplinare au fost transmise Colegiului de disciplină și etică spre examinare.

În contextul celor menționate, Inspecția procurorilor susține că declarațiile și exprimările publice ale ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, formulate într-o manieră necorespunzătoare și contrară exigențelor de conduită profesională, urmează a fi apreciate drept o atitudine nedemnă, respectiv manifestări care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale și prestigiului Procuraturii, încălcând Codul de etică al procurorilor.

Totodată, Inspecția procurorilor reține că, din materialele procedurilor disciplinare examinate, rezultă că Viorel Morari a admis și abateri disciplinare pe domeniul managerial, constând în exercitarea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, nerespectarea principiilor legalității, imparțialității și termenului rezonabil de examinare a proceselor penale. Aceste deficiențe, analizate în ansamblu cu manifestările publice neconforme, conturează o conduită incompatibilă cu statutul și responsabilitățile funcției de procuror, cu impact negativ asupra încrederii publice în actul de justiție.

III. Aprecierea și constatările Colegiului de disciplină și etică

Prin Dispoziția Președintelui Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, Vladislav Guțan, din 20.05.2021, procedurile disciplinare intentate în privința ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, au fost conexe într-o singură procedură disciplinară, în vederea examinării unitare a faptelor imputate.

Examinând în ședință publică procedurile disciplinare împotriva ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, sub aspectul pretinsei neîndepliniri corespunzătoare a obligațiilor de serviciu, comiterii unor încălcări grave de lege și manifestării unei atitudini nedemne care ar aduce atingere onoarei, integrității și prestigiului Procuraturii, Colegiul de disciplină și etică a constatat următoarele.

Subsecvent analizării argumentelor invocate de ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Colegiul a reținut că, prin Decizia Inspecției procurorilor din 21.07.2020, nu au fost identificate în mod clar și concret, care este modul corespunzător de îndeplinire a obligațiilor de serviciu pretins încălcat, care este necorespunderea imputabilă în sarcina procurorului Viorel Morari, care dintre pretinsele abateri disciplinare sunt calificate ca fiind grave, precum și criteriile obiective de apreciere a gravității acestora.

Totodată, Colegiul a apreciat că rezultatele controlului efectuat sunt eronate și nu corespund stării reale de fapt, în condițiile în care procurorul Viorel Morari, în calitate de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție, nu a fost admis la efectuarea controlului, nu i s-a solicitat prezentarea explicațiilor, materialelor sau registrelor relevante și nu i-a fost oferită posibilitatea efectivă de a contrazice constatările

formulate, aspecte ce contravin exigențelor minime ale unui proces disciplinar echitabil.

În motivarea acestei concluzii, Colegiul a reținut că afirmațiile din sesizare, potrivit cărora constatările urmăreau exclusiv stabilirea unor deficiențe în activitatea Procuraturii Anticorupție, sunt infirmate de contextul procedural, acestea având un caracter vădit tendențios, orientat spre înlăturarea ex-procurorului-șef de la exercitarea atribuțiilor funcționale.

Examinând probele prezentate de către ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Colegiul a constatat că:

- rapoartele anuale de activitate pentru anii 2016–2018, precum și procesele-verbale de totalizare a activității Procuraturii Anticorupție, au fost prezentate și acceptate de Procurorul General în funcție la acel moment, Eduard Harunjen;
- concluziile acestor rapoarte indicau necesitatea unor măsuri structurale ce excedau competenței procurorului-șef, nefiind implementate din motive independente de voința acestuia;
- în martie 2019, Viorel Morari a obținut calificativul „excelent” în urma evaluării ordinare efectuate de Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor, evaluare care a vizat inclusiv perioada supusă controlului ulterior.

Examinând materialele prezentate și argumentele expuse în sesizare, Colegiul de disciplină și etică a constatat că rezultatele controlului frontal desfășurat în perioada decembrie 2019 – ianuarie 2020, prin care au fost identificate pretinse deficiențe în activitatea Procuraturii Anticorupție, nu corespund realității faptice și sunt lipsite de o motivare obiectivă și concludentă.

Subsecvent, Colegiul a reținut că, în cadrul Procuraturii Anticorupție, responsabilitățile adjuncților procurorului-șef au fost repartizate pe segmente distincte de activitate, inclusiv în ceea ce privește exercitarea urmăririi penale, conducerea urmăririi penale și reprezentarea acuzării de stat în instanțele de judecată, fapt ce demonstrează că activitatea instituției a fost realizată printr-o conducere colegială, împreună cu adjuncții procurorului-șef.

Totodată, Colegiul a apreciat că, în perioada 26 aprilie – 19 septembrie 2019, procurorul Viorel Morari nu s-a aflat la conducerea Procuraturii Anticorupție, ca urmare a conflictului apărut cu Procurorul General în exercițiu la acel moment, Eduard Harunjen.

Acest aspect nu a fost menționat în sesizarea privind tragerea la răspundere disciplinară și nu a fost luat în considerare nici de către inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor. În acest context, Colegiul a constatat că eventualele deficiențe invocate pentru perioada menționată, în care procurorul Viorel Morari nu a activat efectiv în cadrul Procuraturii Anticorupție, nu pot fi imputate acestuia.

Referitor la constatările din sesizare privind pretinsa „lipsă practic totală a evidenței activităților de bază”, Colegiul a reținut că acestea sunt eronate, întrucât, la nivelul organelor Procuraturii, a fost implementat sistemul electronic de evidență „E-dosar”, care face inutilă ținerea registrelor de evidență în format scriptic, actele normative invocate la acest capitol fiind, în mod obiectiv, depășite și căzute în desuetudine.

În motivarea acestei concluzii, Colegiul de disciplină și etică a reținut că, prin scrisoarea nr.xxxxx/19 din 10.12.2019, a fost transmisă Procurorului General, Alexandr Stoianoglo, lista dosarelor penale aflate atât în exercitare, cât și în conducere în cadrul Procuraturii Anticorupție, fapt care ar fi fost imposibil în lipsa oricărei evidențe a activității, așa cum se susține în sesizare.

Totodată, Colegiul a constatat că unul dintre semnatarii sesizării, Ruslan Popov, adjunct al Procurorului General, s-a aflat într-o situație de conflict de interese, circumstanță demonstrată inclusiv prin declarațiile acestuia pentru publicația „Ziarul de Gardă”.

Aceste circumstanțe, coroborate cu motivația sumară și neclară a sesizării, denotă existența unei bănuieli rezonabile cu privire la lipsa imparțialității și a obiectivității în acțiunile lui Ruslan Popov la întocmirea sesizării, precum și la acționarea acestuia într-un conflict direct de interese.

În continuarea examinării, Colegiul de disciplină și etică a reținut că principiul imparțialității reprezintă o garanție fundamentală a dreptului la un proces echitabil, astfel cum este consacrat de art.6 §1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În acest sens, Colegiul a avut în vedere jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, în special cauza Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei (pct.104 și 106), potrivit căreia imparțialitatea presupune lipsa oricărei preferințe sau favorizări și se apreciază prin aplicarea unui test subiectiv, ce vizează convingerile personale și comportamentul decidentului, precum și a unui test obiectiv, care urmărește dacă organismul, prin structura și componența sa, oferă garanții suficiente pentru a exclude orice dubiu legitim cu privire la imparțialitate.

Prin raportare la aceste standarde, Colegiul a constatat că existența unor suspiciuni rezonabile privind lipsa de imparțialitate a autorului sesizării afectează în mod direct validitatea demersului disciplinar inițiat, întrucât încrederea publicului într-un proces disciplinar echitabil este un element esențial într-o societate democratică.

În acest context, Colegiul a reținut că independența și imparțialitatea obiectivă sunt noțiuni strâns interconectate și, în funcție de circumstanțe, se impune examinarea lor coroborată.

Totodată, Colegiul a apreciat că, deși jurisprudența Curții admite posibilitatea ca anumite deficiențe procedurale ale unui organism disciplinar să fie remediate prin controlul ulterior al unei instanțe cu jurisdicție deplină, această garanție nu exonerează autoritățile disciplinare de obligația respectării, încă din faza inițială, a cerințelor de independență și imparțialitate.

Conform celor expuse, Colegiul a constatat că factorii de decizie implicați în inițierea și desfășurarea procedurii disciplinare nu au oferit garanții suficiente de imparțialitate, ceea ce afectează temeinicia concluziilor formulate și a actelor întocmite în cadrul acestei proceduri.

Referitor la latura obiectivă a abaterii disciplinare imputate ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, Colegiul a apreciat că faptele reținute nu întrunesc elementele unei încălcări a standardelor de conduită prevăzute de art.38 lit.a) și lit.e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

La această concluzie, Colegiul a ajuns prin evaluarea circumstanțelor concrete ale cauzei, a gravității faptelor imputate, a consecințelor acestora, precum și a atitudinii

procurorului vizat, manifestată atât pe parcursul verificării sesizării, cât și în cadrul examinării procedurii disciplinare.

Analizând probele administrate și audiind reprezentantul Inspecției procurorilor din cadrul Procuraturii Generale, Nicolae Tricolici, precum și pe ex-procurorul Viorel Morari, Colegiul a constatat că procedura disciplinară este neîntemeiată sub aspectul existenței abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit.a) și lit.e) din Legea cu privire la Procuratură.

În ceea ce privește afirmațiile din sesizare referitoare la pretinsa protejare a unor persoane, inclusiv a lui XXXXXXXX XXXXXXXX, prin neatragerea acestora în calitate de bănuți în anumite cauze penale, Colegiul a reținut caracterul speculativ și illogic al acestor susțineri.

În mod particular, Colegiul a observat că una dintre cauzele penale invocate a fost pornită la un interval de peste doi ani de la inițierea altei cauze, fiind lipsit de logică a susține că o cauză penală anterioară ar fi fost inițiată pentru a periclita desfășurarea unei urmăriri penale inexistente la acel moment.

De asemenea, Colegiul a constatat că procedura disciplinară a fost inițiată cu încălcarea art.34 alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură, potrivit căruia Procurorul General este obligat să sesizeze Consiliul Superior al Procurorilor concomitent cu pornirea urmăririi penale. Or, urmărirea penală într-una dintre cauzele invocate a fost pornită la 26.12.2019, în timp ce sesizarea disciplinară a fost depusă la Inspecția procurorilor abia la 23.09.2020.

Totodată, Colegiul a reținut că sesizarea contravine art.44 alin.(3) din Legea cu privire la Procuratură, întrucât invocă fapte ce nu constituie abateri disciplinare și care sunt afectate de expirarea termenului de prescripție prevăzut de art.40 alin.(2) din aceeași lege.

Faptele descrise în sesizare datează din perioada decembrie 2016 – martie 2017, termenul de 3 ani fiind împlinit cel târziu în martie 2020. Prin urmare, Colegiul a constatat că pornirea tardivă a procedurii disciplinare, expirarea termenului de prescripție, lipsa unor fapte ce pot fi calificate drept abateri disciplinare, preluarea mecanică a unor elemente din ordonanța de învinuire dintr-o cauză penală distinctă, precum și existența unei suspiciuni rezonabile de părtinire din partea autorului sesizării, conturează caracterul tendențios și neobiectiv al demersului disciplinar, cu un evident caracter represiv față de procurorul Viorel Morari.

În urma examinării argumentelor invocate de către ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, Colegiul de disciplină și etică constată că acestea sunt pertinente și urmează a fi apreciate, întrucât, în cadrul verificării disciplinare, nu au fost stabilite încălcări comise de acesta în exercitarea funcției de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție.

Totodată, Colegiul subliniază că, pentru angajarea răspunderii disciplinare a unui procuror, este necesar să fie întrunite cumulativ următoarele condiții: abaterea disciplinară să fie prevăzută expres de lege, iar în acțiunile imputate să fie întrunite elementele constitutive ale abaterii disciplinare, respectiv latura obiectivă și latura subiectivă.

În lipsa oricăruia dintre aceste elemente, abaterea disciplinară nu există, iar, în consecință, nu poate fi angajată răspunderea disciplinară a procurorului.

Astfel, referitor la latura obiectivă a abaterii disciplinare reținute în privința procurorului Viorel Morari, Colegiul apreciază că faptele imputate nu constituie o

încălcarea a standardelor de conduită impuse procurorului prin dispozițiile art.38 lit.a), e) și f) din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură.

La aprecierea existenței abaterii disciplinare, Colegiul ia în considerare împrejurările cauzei, gravitatea concretă a faptelor imputate, consecințele acestora, precum și atitudinea procurorului vizat, manifestată atât pe parcursul verificării sesizării, cât și în cadrul examinării procedurii disciplinare de către Colegiu.

În acest context, Colegiul reține că pornirea tardivă a procedurii disciplinare, cu încălcarea art.34 alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură, lipsa unor fapte care să facă referință la abateri disciplinare, preluarea mecanică a ordonanței de învinuire din cauza penală nr.xxxxxxxxxx, precum și existența unei suspiciuni rezonabile de părtinire în privința autorului sesizării, denotă lipsa temeiurilor legale pentru tragerea la răspundere disciplinară.

Analizând probele administrate și audiind reprezentantul Inspecției Procurorilor, Nicolae Tricolici, precum și pe ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, Colegiul constată că procedura disciplinară inițiată în temeiul Deciziei din 21.10.2020, la sesizarea Adjunctului Procurorului General, Ruslan Popov este neîntemeiată sub aspectul comiterii de către ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție a abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit.a), e) și f) din Legea cu privire la Procuratură.

Prin explicațiile oferite în cadrul examinării cauzei disciplinare inițiate la sesizarea procurorului-șef al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ion Caracuian, ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, a arătat că temeiul inițierii acestei proceduri disciplinare l-au constituit materialele cauzei penale nr.xxxxxxxxxx (așa-numitul „dosar Xxxxx”), în care urmărirea penală a fost pornită la data de 02.03.2020, în baza dispozițiilor art.42 alin.(3) raportat la art.328 alin.(3) lit.b), art. 332 alin.(2) lit.b), art.308 alin.(1) și art.306 alin.(2) lit.a) din Codul penal.

De asemenea, Colegiul reține că, la data de 19.01.2021, în cauza penală menționată, procurorul Viorel Morari a fost pus sub învinuire pentru faptele prevăzute de articolele indicate anterior. În acest context, Colegiul constată că sesizarea cu privire la pretinsa faptă disciplinară este vădit neîntemeiată în sensul art.44 alin.(3) din Legea cu privire la Procuratură, întrucât nu conține fapte care să facă referință la abateri disciplinare.

Totodată, Colegiul reține că procedura disciplinară a fost inițiată pe aceleași circumstanțe pentru care procurorul Viorel Morari este supus urmării penale, fără a fi realizată o delimitare clară între faptele ce ar putea constitui abateri disciplinare și cele care constituie infracțiuni, fapt ce contravine principiilor răspunderii disciplinare și penale distincte.

Mai mult, Colegiul de disciplină și etică constată că procedura disciplinară examinată a fost inițiată cu un evident caracter de hărțuire și tratament represiv în privința procurorului Viorel Morari, în condițiile în care, anterior, au fost deja constatate temeiuri de încetare a procedurilor disciplinare întemeiate pe aceleași circumstanțe de fapt.

În acest sens, Colegiul reține că:

- prin decizia din 11 septembrie 2019, inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor a Procuraturii Generale, Vasile Godoroja, examinând sesizarea depusă

de Xxx Xxx, a dispus încetarea procedurii disciplinare din lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară;

- prin decizia din 06 aprilie 2020, inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor a Procuraturii Generale, Nicolae Tricolici, examinând sesizarea procurorului Vitalie Costișanu, a dispus încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, pentru aceleași motive, respectiv lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară.

În aceste condiții, reluarea procedurii disciplinare pentru aceleași circumstanțe contravine principiilor securității raporturilor juridice, buneii-credințe și loialității procedurale, conturând un demers repetitiv și abuziv, incompatibil cu finalitatea legitimă a răspunderii disciplinare.

Totodată, Colegiul constată că Procurorul General de la acel moment, Alexandr Stoianoglo, se face responsabil de încălcarea principiului prezumției nevinovăției, precum și de imixtiunea nejustificată în mersul urmăririi penale, prin declarațiile publice formulate la data de 16.12.2019, în cadrul emisiunii televizate „Politica” difuzată de postul privat TV8, realizată de Natalia Morari, în condițiile în care urmărirea penală în așa-numitul „dosar Xxxxx” a fost pornită ulterior, la data de 02.03.2020.

Prin aceste declarații publice, care nu corespund realității faptice, Procurorul General a adus o atingere gravă dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, precum și principiului prezumției de nevinovăție, consacrat de art.21 din Constituția Republicii Moldova, influențând percepția publică asupra vinovăției unei persoane înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive.

De asemenea, Colegiul reține că prezenta procedură disciplinară se întemeiază pe materialele unei cauze penale în care ordonanța de pornire a urmăririi penale din 02.03.2020, emisă în cauza penală nr.xxxxxxxxxx de către procurorul din cadrul PCCOCS, Vitalie Costișanu, a fost anulată prin încheierea judecătorului de instrucție Xxxxxxxx Xxxxxxxx din 30 iulie 2021.

În plus, Colegiul constată că ordonanța de pornire a urmăririi penale din 02.03.2020, emisă în temeiul art.328 alin.(3) lit.d) din Codul penal, a fost adoptată cu încălcarea Hotărârii Curții Constituționale nr.22 din 01.10.2018, prin care norma incriminatoare respectivă a fost declarată neconstituțională, ceea ce afectează în mod esențial legalitatea actului de pornire a urmăririi penale și, implicit, temeinicia demersului disciplinar derivat din acesta.

Prin urmare, Colegiul de disciplină și etică concluzionează că inițierea și desfășurarea procedurii disciplinare în privința procurorului Viorel Morari, în circumstanțele expuse, nu urmărește realizarea scopului legitim al răspunderii disciplinare, ci relevă un caracter vădit represiv și neobiectiv, lipsit de suport legal și contrar principiilor statului de drept.

Legalitatea acțiunilor procurorului Viorel Morari și lipsa faptei ce ar putea constitui abatere disciplinară sunt confirmate de ansamblul probelor administrate în cauză, inclusiv prin următoarele acte și circumstanțe relevante:

- Ordonanța privind stabilirea competenței din 29.01.2019, semnată de Procurorul General Eduard Harunjen, prin care urmărirea penală în cauza penală nr.xxxxxxxxxx a fost dispusă Procuraturii Anticorupție. Acest act confirmă faptul că Procurorul General a verificat legalitatea pornirii urmăririi penale în cauza cunoscută

sub denumirea „Xxxxx” și a validat competența Procuraturii Anticorupție pentru continuarea urmăririi penale, infirmând orice susținere privind exercitarea nelegală a atribuțiilor de către procurorul-șef al acestei structuri.

– Scrisoarea nr.xxxx din 23.07.2019, semnată de procurorul, adjunct-interimar al Procurorului Anticorupție, Adrian Popenco, adresată Secției asistență juridică internațională, din care rezultă că, în urma examinării în ordine ierarhică a actelor criticate (ordonanța de punere sub învinuire și cererea de comisie rogatorie), acestea au fost apreciate ca fiind întemeiate și legale, producând efecte juridice și corespunzând, sub aspectul formei, conținutului și temeiului probator, prevederilor legale, inclusiv în raport cu documentele remise autorităților competente din Xxxxxxx.

Prin raportare la aceste probe, Colegiul constată că Inspekția Procurorilor nu a identificat și nu a individualizat în mod clar care ar fi fost modul corespunzător de îndeplinire a obligațiilor de serviciu pretins încălcat de procurorul Viorel Morari și nici care dintre faptele imputate ar putea fi calificate drept abateri disciplinare grave, limitându-se la afirmații generale, lipsite de fundamentare juridică concretă.

Totodată, în urma examinării prezentei proceduri disciplinare, Colegiul de disciplină și etică constată că argumentele invocate de procurorul Viorel Morari sunt pertinente și urmează a fi apreciate, cu atât mai mult cu cât, prin Decizia Inspekției Procurorilor a Procuraturii Generale din 06.04.2020, emisă de inspectorul Nicolae Tricolici la sesizarea procurorului delegat în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Vitalie Costișanu, procedura disciplinară anterioară a fost încetată din motivul lipsei temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară a procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, suspendat la acel moment.

În acest context, Colegiul de disciplină și etică subliniază că, pentru a reține în sarcina unui procuror săvârșirea unei abateri disciplinare, este indispensabil să fie stabilit, în mod cumulativ, dacă fapta imputată este prevăzută de legea disciplinară și dacă, în acțiunile acestuia, sunt întrunite elementele constitutive ale abaterii disciplinare, respectiv latura obiectivă și latura subiectivă. În lipsa acestor elemente, abaterea disciplinară nu există, iar răspunderea disciplinară nu poate fi angajată.

Potrivit sesizării, procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, suspendat la acel moment, Viorel Morari, i se impută faptul că, prin participarea la mai multe emisiuni televizate și acordarea unor interviuri mass-media, ar fi încălcat normele Codului de etică a procurorilor.

În acest sens, sunt invocate aparițiile sale în cadrul emisiunilor „Secretele puterii” din 19 februarie și 15 iulie 2020, difuzate de postul Jurnal TV, „Cabinetul din umbră” din 30.04.2020, „Puterea a patra” din 24.12.2019, precum și interviurile acordate în exclusivitate site-ului Timpul.md (02.03.2020) și publicației www.stiripesurse.ro (29.06.2020), printre altele.

Examinând aceste susțineri, Colegiul de disciplină și etică constată că modalitatea de comunicare a procurorului Viorel Morari cu reprezentanții mass-media a fost una imparțială, acesta respectând, în limitele informațiilor comunicate, principiul prezumției de nevinovăție, precum și dreptul la viață privată și la demnitate al persoanelor vizate.

Totodată, Colegiul reține că informațiile comunicate publicului de către procurorul Viorel Morari au vizat chestiuni de interes public major și se circumscriu exercitării libertății de exprimare, garantată de art.10 din Convenția Europeană pentru

Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, fiind necesare într-o societate democratică.

Din analiza deciziilor emise de inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor, Colegiul constată că acestea nu identifică în mod concret care anume afirmații, declarații sau conduite ale procurorului Viorel Morari ar fi fost de o asemenea gravitate încât să aducă atingere drepturilor și libertăților persoanelor sau prestigiului Procuraturii.

Inspectorii s-au limitat la o descriere generală a evenimentelor din cadrul emisiunilor televizate, fără a individualiza fapte, afirmații sau acțiuni care să contravină dispozițiilor legale ori normelor de conduită profesională.

Mai mult, Colegiul reține că nu au fost administrate probe care să demonstreze că documentele prezentate în cadrul emisiunilor respective ar fi provenit de la procurorul Viorel Morari, aspect ce evidențiază caracterul superficial al examinării sesizării sub aspectul pretensei abateri disciplinare.

În aceste condiții, Colegiul constată că sesizarea cu privire la fapta disciplinară este vădit neîntemeiată, în sensul art.44 alin.(3) din Legea cu privire la Procuratură, întrucât nu conține fapte concrete care să facă referire la săvârșirea unor abateri disciplinare.

De asemenea, Colegiul reține argumentele invocate de procurorul Viorel Morari referitoare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia ingerința autorităților în exercitarea libertății de exprimare trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit și necesară într-o societate democratică. Or, în prezenta cauză, o asemenea ingerință nu îndeplinește aceste exigențe.

Analizând probele administrate și audiind reprezentantul Inspecției Procurorilor, Nicolae Tricolici, precum și pe ex-procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, Colegiul constată că procedurile disciplinare inițiate sunt neîntemeiate sub aspectul comiterii de către acesta a abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit.f) din Legea cu privire la Procuratură.

Reieșind din materialele administrate și explicațiile prezentate, Colegiul subliniază că rolul său este de a verifica și aprecia dacă modul în care procurorul a acționat într-o speță concretă corespunde legilor și actelor normative în vigoare care reglementează conduita profesională.

Potrivit legislației muncii, practicii și doctrinei în materia răspunderii disciplinare, abaterea disciplinară presupune o încălcare cu vinovăție a obligațiilor de serviciu sau a normelor de comportament profesional, constând într-o acțiune sau omisiune imputabilă subiectului raportului de muncă.

În ceea ce privește procurorii, răspunderea disciplinară are un caracter special, derivat din statutul lor profesional distinct, însă angajarea acesteia este condiționată de îndeplinirea cumulativă a elementelor esențiale ale răspunderii: existența faptei ilicite, vinovăția și legătura de cauzalitate dintre faptă și consecințele produse, vinovăția trebuind să fie stabilită cu certitudine, pe baza probelor administrate.

În speță, Colegiul constată că materialul probator administrat în cadrul procedurii disciplinare nu confirmă existența elementelor constitutive ale vreunei abateri disciplinare imputabile ex-procurorului Viorel Morari.

Având în vedere cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că, în faptele imputate ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, nu se confirmă

existența unor acțiuni intenționate care să întrunească elementele unei abateri disciplinare.

Prin urmare, Colegiul a constatat că, în speță, materialul probator administrat atât în faza verificării sesizării, cât și în cadrul examinării nemijlocite de către Colegiu, demonstrează cu certitudine lipsa întrunirii tuturor elementelor constitutive ale abaterilor disciplinare invocate, respectiv lipsa vinovăției procurorului Viorel Morari, exprimată sub forma intenției sau imprudenței.

În consecință, comportamentul imputat acestuia, pretins manifestat în spațiul public, nu poate fi calificat drept abatere disciplinară, în sensul art.38 lit.f) din Legea cu privire la Procuratură.

Respectiv, prin Hotărârea nr.3-50/2021 din 22.12.2021, Colegiul de disciplină și etică a încetat procedura disciplinară inițiată în privința ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari.

IV. Circumstanțele și motivele expuse în contestația împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică

La data de 29.12.2021, Inspecția procurorilor a înregistrat o contestație împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/2021 din 22.12.2021, solicitând casarea Hotărârii Colegiului din 22.12.2021 și adoptarea unei noi hotărâri de constatare a abaterii disciplinare în privința ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari.

În opinia Inspecției procurorilor, Colegiul de disciplină și etică și-a fundamentat soluția de încetare a procedurilor disciplinare într-un mod nelegal și neîntemeiat, prin raportare exclusivă la apărările formulate de ex-procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari, fără a realiza o analiză efectivă, completă și obiectivă a probelor administrate în cadrul verificărilor disciplinare.

Totodată, s-a invocat faptul că Colegiul de disciplină și etică a omis să aprecieze probele prezentate de autorii sesizărilor, precum și materialele complexe ale Inspecției procurorilor, care confirmă existența unor încălcări sistemice și grave ale legislației procesual-penale, ale actelor normative interne ale Procuraturii și ale normelor de etică profesională.

În același context, Inspecția procurorilor a susținut că nu pot fi reținute concluziile Colegiului potrivit cărora în acțiunile lui Viorel Morari ar lipsi elementele constitutive ale abaterilor disciplinare, întrucât aceste concluzii contravin în mod vădit constatărilor rezultate din controlul activității Procuraturii Anticorupție efectuat în baza Dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09.12.2019.

S-a arătat că verificările au evidențiat deficiențe grave de ordin managerial și instituțional, constând, între altele, în lipsa evidenței corespunzătoare a cauzelor penale, inexistența registrelor obligatorii prevăzute de actele normative ale Procuraturii, neasigurarea controlului asupra respectării termenelor procesuale, tolerarea tergiversării urmăririi penale și acceptarea unor practici contrare drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate în procedurile penale.

Inspecția procurorilor a mai relevat că procurorul-șef nu a exercitat controlul ierarhic prevăzut de lege, nu a intervenit pentru înlăturarea omisiunilor și ilegalităților comise de procurorii din subordine și nu a inițiat măsuri disciplinare în raport cu aceștia, deși instanțele de judecată au constatat în repetate rânduri încălcări grave,

soldate cu achitări, încetări ale proceselor penale și aplicarea nejustificată a măsurilor preventive.

De asemenea, s-a invocat faptul că activitatea Procuraturii Anticorupție, în perioada supusă controlului, a fost caracterizată de o practică vicioasă de instrumentare a cauzelor penale, inclusiv porniri neîntemeiate ale urmăririi penale, calificări juridice eronate, tergiversări intenționate, disjungeri artificiale ale dosarelor, utilizarea nelegală a măsurilor speciale de investigații și finalizarea cauzelor cu soluții neproporționale gravității faptelor.

Un alt motiv esențial al contestației îl constituie atitudinea nedemnă și comportamentul public al ex-procurorului-șef, manifestate prin participarea la emisiuni televizate și acordarea de interviuri mass-media, în cadrul cărora au fost formulate afirmații ce aduc atingere prestigiului Procuraturii, principiilor imparțialității, independenței și reținerii, precum și normelor Codului de etică al procurorilor.

Inspekția procurorilor a subliniat că Colegiul de disciplină și etică nu a examinat în mod corespunzător aceste aspecte, deși ele au fost constatate distinct prin verificările disciplinare și confirmate prin materialele anexate la dosar.

În concluzie, prin contestația formulată s-a susținut că Hotărârea Colegiului de disciplină și etică este afectată de lipsă de motivare, apreciere selectivă a probelor și ignorarea unor constatări esențiale, fiind astfel necesară anularea acesteia și adoptarea unei soluții conforme cadrului legal și probatoriului administrat.

Prin urmare, Inspekția procurorilor a solicitat admiterea contestației, anularea Hotărârii Colegiului de disciplină și etică din 22.12.2021 și constatarea existenței abaterilor disciplinare imputate procurorului vizat cu aplicarea sancțiunilor disciplinare corespunzătoare.

V. Examinarea contestației de către Consiliul Superior al Procurorilor

Citarea părților pentru ședința din 26.02.2021 s-a realizat în conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului Superior al Procurorilor¹.

Poziția ex-procurorului Viorel Morari.

Viorel Morari, vizat în procedura disciplinară, a reiterat poziția formulată anterior în cadrul examinării sesizării de către Inspekția procurorilor, prin care a solicitat să fie respinsă contestația înaintată, cu menținerea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/2021 din 22.12.2021.

În intervenția sa în ședința Consiliul Superior al Procurorilor, acesta a susținut că, în cadrul controlului privind activitatea Procuraturii Anticorupție pentru perioada 2016–2019, corpul de control nu ar fi ținut cont de faptul că activitatea instituției nu era realizată exclusiv de către procurorul-șef, ci și de adjuncții acestuia, cărora le-au fost repartizate în mod repetat atribuții prin dispoziții interne. În opinia sa, controlul nu ar fi examinat rolul și responsabilitățile adjuncților și nu ar fi constatat eventuale abateri în privința acestora.

Totodată, Viorel Morari a afirmat că verificarea respectivă ar fi fost inițiată după numirea unui nou procuror general și ar fi avut un caracter orientat sau „cu dedicație”, susținând că scopul real al controlului nu ar fi fost evaluarea funcționării instituției, ci altul decât cel declarat oficial.

Referitor la întâlnirile cu fostul președinte al Republicii Moldova, Xxxx Xxxxx,

¹ Aprobata prin Hotărârea nr.1-440/2025 din 11.12.2025

acesta a menționat că acestea ar fi avut loc în condiții neformale.

De asemenea, ex-procurorul a susținut că procedura disciplinară inițiată împotriva sa ar reproduce, în esență, conținutul rechizitoriului din cauza penală în care a fost vizat, apreciind că Inspekția procurorilor ar fi preluat în mod direct transcrierea acestuia și ar fi calificat-o drept abatere disciplinară. În acest context, el a ridicat întrebarea asupra temeiului disciplinar invocat, menționând că în cauza penală a fost achitat pe două capete de acuzare și că nu este clar la care dintre acestea ar corespunde pretinsa abatere disciplinară.

În concluzie, a susținut că acuzațiile formulate în sesizare și în raportul Inspekția procurorilor în privința sa sunt neîntemeiate și lipsite de suport factual, apreciind că acestea au avut un caracter selectiv.

În temeiul art.86 alin.(3) lit.a) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, acesta a solicitat menținerea hotărârii contestate.

Poziția inspectorului din cadrul Inspekției procurorilor.

În ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 26.02.2026, Inspekția procurorilor a fost reprezentată, în temeiul unei dispoziții, de către inspectorul Iurie Caraman, care a susținut că Colegiul de disciplină și etică nu a oferit o apreciere tuturor probelor administrate în cadrul procedurii disciplinare de către Inspekția procurorilor.

Inspectorul a solicitat admiterea parțială a contestației formulate de Inspekția procurorilor în componența anterioară, reprezentată de inspectorii Nicolae Tricolici și Leonid Demidov, precum și casarea parțială a Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/21 din 22.12.2021, cu adoptarea unei noi hotărâri în cauza disciplinară privind ex-procurorul Viorel Morari.

În esență, inspectorul a arătat că o parte dintre faptele examinate urmează a fi reîncadrate juridic ca abatere disciplinară prevăzută de art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016, privind îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, inclusiv sub aspectul respectării legislației, a actelor normative interne ale Procuraturii și a obligației de raportare a influențelor necorespunzătoare.

Totodată, acesta a menționat că încadrarea juridică în temeiul art.38 lit. e) privind încălcarea gravă a legii urmează a fi exclusă, având în vedere abrogarea acestei prevederi.

Referitor la declarațiile făcute de Viorel Morari în diverse emisiuni televizate și publicații media, inspectorul a susținut că acestea nu pot fi reținute drept abatere disciplinară prevăzută de art.38 lit.f), întrucât trebuie realizat un echilibru între obligația de rezervă a procurorului și dreptul la libertatea de exprimare garantat de art.10 din Curtea Europeană a Drepturilor Omului, fiind invocată în acest sens jurisprudența relevantă a Curții (*Danileț v. România*).

De asemenea, inspectorul a menționat că unele fapte examinate în procedura disciplinară sunt confirmate ulterior și prin sentința Judecătorei Chișinău din 25.10.2025, prin care Viorel Morari a fost condamnat în temeiul art.303 alin.(3) din Codul penal, fapt ce confirmă temeinicia constatărilor Inspekției procurorilor.

În același timp, inspectorul a susținut că, în privința unor fapte sesizate ulterior de ex-procurorul-șef PCCOCS, Ion Caracuian, hotărârea Colegiului de disciplină și etică urmează a fi casată în baza principiului *non bis in idem*, întrucât aceleași circumstanțe au fost anterior examinate într-o altă procedură disciplinară finalizată cu încetarea acesteia.

În concluzie, inspectorul a solicitat constatarea abaterilor disciplinare menționate, cu sistarea procedurii disciplinare, având în vedere că procurorul vizat și-a încetat raporturile de serviciu înainte de adoptarea hotărârii definitive în cauza disciplinară.

VI. Motivarea soluției Consiliului Superior al Procurorilor

Analizând materialele procedurii disciplinare, hotărârea Colegiului de disciplină și etică contestată, argumentele invocate în contestația depusă de Inspekția procurorilor, susținerile prezentate în ședință de reprezentantul Inspekției procurorilor, precum și poziția ex-procurorului Viorel Morari, Consiliul Superior al Procurorilor reține că nu au fost întrunite temeiuri suficiente pentru admiterea contestației și, respectiv, pentru infirmarea concluziilor la care a ajuns Colegiul de disciplină și etică.

Consiliul observă că, în prezenta procedură, sarcina argumentării și demonstrării netemeinicii hotărârii contestate revenea Inspekției procurorilor, care urma să indice în mod clar și convingător erorile de fapt și de drept pretins admise de Colegiul de disciplină și etică, precum și să demonstreze, prin raportare la probe pertinente, concludente și suficiente, de ce soluția adoptată de acesta ar urma să fie casată ori modificată. Or, simpla reiterare a constatărilor și concluziilor formulate anterior în actele de verificare ale Inspekției procurorilor nu este suficientă, prin ea însăși, pentru a răsturna concluziile Colegiului.

Sub acest aspect, Consiliul reține că o parte semnificativă a argumentelor invocate de Inspekția procurorilor în contestație reproduc, în esență, conținutul sesizărilor disciplinare și al deciziilor de transmitere a materialelor către Colegiul de disciplină și etică, fără a evidenția, într-o manieră concretă și individualizată, care anume probe ar fi fost greșit apreciate și în ce constă eroarea determinantă capabilă să conducă la o altă soluție. Or, pentru admiterea contestației era necesar ca Inspekția procurorilor să demonstreze nu doar existența unor suspiciuni sau rezerve față de conduita procurorului vizat, ci existența unor elemente probatorii suficient de clare, coerente și convingătoare, apte să susțină constatarea abaterilor disciplinare imputate.

În ceea ce privește faptele imputate pe segmentul controlului activității Procuraturii Anticorupție în perioada 2016–2019, Consiliul constată că Inspekția procurorilor a pus accent, în principal, pe deficiențe instituționale, disfuncționalități manageriale și lipsuri de evidență constatate în cadrul procuraturii specializate, fără a demonstra, în măsura necesară standardului disciplinar, legătura directă, concretă și exclusiv imputabilă ex-procurorului-șef Viorel Morari pentru fiecare încălcare reținută. Faptul existenței unor curențe în activitatea subdiviziunii nu este suficient, prin sine, pentru a fundamenta răspunderea disciplinară a unei singure persoane, în lipsa unei individualizări clare a conduitei, a obligației încălcate și a raportului de cauzalitate dintre acțiunea ori inacțiunea acesteia și consecința reținută.

Totodată, Consiliul reține că argumentele Inspekției procurorilor nu au înlăturat în mod suficient susținerea potrivit căreia activitatea managerială în cadrul Procuraturii Anticorupție era exercitată și de procurorii adjuncți, în baza atribuțiilor repartizate prin dispoziții interne. În lipsa unei delimitări precise a responsabilităților și a unei demonstrații probatorii clare privind contribuția personală a ex-procurorului Viorel Morari la fiecare abatere imputată, concluzia privind întrunirea elementelor abaterii disciplinare nu poate fi reținută doar pe baza unor aprecieri generale sau a unor constatări de ordin sistemic.

Referitor la faptele ce vizează declarațiile publice și aparițiile în mass-media, Consiliul constată că Inspekția procurorilor nu a prezentat argumente suficiente de puternice pentru a demonstra că soluția Colegiului de disciplină și etică este eronată.

În special, aceasta nu a răsturnat în mod convingător analiza potrivit căreia examinarea unor asemenea manifestări impune o apreciere atentă și nuanțată, prin raportare la contextul concret al declarațiilor, la interesul public al subiectelor abordate, precum și la necesitatea menținerii unui just echilibru între obligația de rezervă și libertatea de exprimare. Consiliul reține că simpla invocare a unor prevederi din Codul de etică și din regulamente interne, fără o demonstrație clară a modului în care fiecare afirmație concretă depășește limitele admisibile și produce consecințe disciplinare certe, nu este aptă să justifice admiterea contestației.

În aceeași ordine de idei, nici în privința pretensei neraportări a influențelor necorespunzătoare, Inspekția procurorilor nu a oferit elemente suficiente pentru a înlătura dubiile privind circumstanțele concrete ale faptelor, natura exactă a interacțiunilor invocate și încadrarea lor certă în ipoteza normativă a influenței necorespunzătoare, astfel încât să poată fi reținută, fără echivoc, încălcarea obligațiilor disciplinare corespunzătoare.

De asemenea, Consiliul observă că, în susținerile formulate în cadrul ședinței de către reprezentantul Inspekției procurorilor unde s-a propus și anumite reîncadrări juridice ale faptelor imputate, nici aceste susțineri nu sunt de natură să conducă, prin ele însele, la admiterea contestației, în lipsa unui suport probator solid și suficient.

Reîncadrarea juridică nu poate suplini insuficiența probelor și nici nu poate remedia lipsa unei demonstrații clare privind existența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare.

Subsecvent, Consiliul reține că, pentru a dispune casarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică, nu este suficientă exprimarea unei alte opinii asupra aceluiași material probator. Era necesar ca Inspekția procurorilor să dovedească în mod concret și convingător că soluția adoptată de Colegiu este infirmată de probele dosarului sau că aceasta contravine în mod evident circumstanțelor stabilite. Or, din analiza materialelor prezentate și a argumentelor susținute, Consiliul constată că Inspekția procurorilor nu a reușit să răstoarne prezumția de temeinicie a hotărârii contestate și nici să demonstreze necesitatea intervenirii asupra acesteia.

În acest cadru, se impune a fi subliniat că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, exigența motivării unei hotărâri trebuie raportată la natura și complexitatea cauzei, iar o motivare pur formală ori excesiv de laconică, care nu permite înțelegerea raționamentului urmat de autoritatea decidentă, poate echivala, în substanță, cu lipsa unei veritabile motivări. Or, numai o hotărâre care exprimă rațiunile ce au stat la baza soluției permite exercitarea unui control real asupra modului de administrare a justiției.

Totodată, aceeași Curte a reținut că obligația de motivare nu presupune, în mod necesar, un răspuns distinct și detaliat la fiecare argument formulat de părți, mai ales atunci când anumite susțineri sunt reiterate sau nu au caracter determinant pentru soluționarea cauzei. Întinderea acestei obligații se apreciază în funcție de particularitățile speței, de natura procedurii și de conținutul soluției pronunțate. Astfel, în situația în care organul competent respinge o contestație pentru lipsa temeiurilor legale care să justifice admiterea acesteia, o motivare concisă, dar clară și coerentă, este aptă să satisfacă cerințele dreptului la un proces echitabil.

Sub acest aspect, Consiliul reține că, în viziunea Curții Europene, dispozițiile art. 6 § 1 din Convenție nu impun ca instanța de control judiciar să dezvolte o motivare amplă în toate cazurile, în special atunci când aceasta constată, în baza cadrului normativ incident, că cererea sau calea de atac nu întrunește condițiile necesare pentru a fi admisă. Ceea ce prezintă relevanță este ca raționamentul decizional să poată fi desprins în mod suficient din conținutul actului adoptat.

În altă ordine de idei, Consiliul subliniază că, potrivit art. 46 alin. (1) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, procedura disciplinară trebuie să aibă la bază stabilirea clară a faptelor imputate procurorului, a împrejurărilor concrete în care acestea ar fi fost săvârșite și a probelor pe care se întemeiază respectivele constatări.

Prin urmare, existența unei abateri disciplinare nu poate fi dedusă din simple presupuneri, aprecieri generale ori concluzii cu caracter abstract, ci trebuie să rezulte dintr-un ansamblu probator suficient, coroborat cu o analiză juridică riguroasă și raportat la circumstanțele particulare ale cauzei examinate.

În consecință, pentru angajarea răspunderii disciplinare a procurorului, este necesară întrunirea cumulativă a elementelor esențiale ale răspunderii, și anume existența faptei ilicite, forma de vinovăție și legătura de cauzalitate dintre conduita imputată și rezultatul produs, astfel încât lipsa oricăruia dintre aceste elemente exclude posibilitatea aplicării unei sancțiuni disciplinare.

Având în vedere argumentele expuse, Consiliul Superior al Procurorilor decide respingerea contestației și menținerea Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/2021 din 22.12.2021.

Pornind de la raționamentele expuse *supra*, urmare a exprimării votului de către membrii Consiliului Superior al Procurorilor prezenți la ședință, cu 1 vot „*pro admiterii contestației*” și 8 voturi „*contra admiterii contestației*”, în temeiul art.37, art.70 alin.(1) lit.f), art.77, art. 86 alin.(3) lit.a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură; Regulamentului Consiliului Superior al Procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor-

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A respinge contestația înaintată de Inspekția procurorilor, cu menținerea Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-50/2021 din 22.12.2021.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriul *Hotărâri*.

3. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

**Președintele Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ